

PASSA

TYGODNIK SĄSIADÓW

URSYNÓW • MOKOTÓW • WILANÓW • LESZNOWOLA • PIASECZNO • KONSTANCIN - JEZIORNA

16 grudnia 2021   czasopismo bezpłatne   Nr 50 (1090)

www.passa.waw.pl

**PRACOWNI
KUCHAREK SZEŚĆ**

Zamów on-line na
www.kucharekszesc.pl

Zamów telefonicznie
(22) 855 00 55

Tunelem od poniedziałku!

Czyt. str. 6

Miliony dla Ursynowa!

Czyt. str. 4

Zasiek śmieciowy...

Czyt. str. 11

Nasze Wawrzyny Olimpijskie

Czyt. str. 6

Wszystko o hulajnogach

Czyt. str. 13

Wejdą czy nie wejdą?

alne wkroczenie wojsk ZSRR, Roman zakończył swój wywód banalną kwestią: „No wejdą w końcu ci piłkarze Polonii Warszawa do II ligi, czy nie wejdą?”

S p. Andrzej Roman był skoli-gacony ze Zbigniewem Brzezińskim, doradzającym w sprawach bezpieczeństwa dwu prezydentom USA – Johnowi Fitzgeraldowi Kennedy’emu i Jimmy’emu Carterowi, z którego za-
stępcą Walterem Mondale’em miałem honor przeprowadzić wywiad na stopie prywatnej podczas pobytu w USA w 1979 roku. Zbigniew doczekał się z polskiej strony najwyższego odznaczenia – orderu Orła Białego. Teraz jego syn Mark Brzeziński został nominowany na stanowisko ambasadora Stanów Zjednoczonych w Polsce, chociaż obecne władze RP starały się w maksymalnym stopniu to utrudnić. Sytuacja to trochę dziwna, bo w swoim czasie Amerykanie bardzo mocno wsparli finansowo „Solidarność” (nie bez pomocy papieża Jana Pawła II), a terazniejsze władze Polski robią co mogą, żeby zdezawuować głównych bohaterów solidarnościowej rewolucji, podstawiając na ich miejsce polityczne manekiny.

A manekinów akurat nie brakowało 12 grudnia 1981, gdy nasze wojsko pod dowództwem gen. Wojciecha Jaruzelskiego już rozpoczęło operację „stan wojenny” i zorganizowało Radzie Państwa posiedzenie w Belwedrze, żeby – pro forma – uzyskać podstawę prawną swojego posunięcia. Rada Państwa była wówczas nie mniej skonfigurowana politycznie jak obecny Trybunał Konstytucyjny i odpowiednią uchwałę klepnęła, jakkolwiek jeden odważny człowiek, prze-

RYS. PETRO/AUGUST

wodniczący Stowarzyszenia PAX Ryszard Reiff zagłosował przeciw temu stanowisku. Inna sprawa, że Radzie Państwa nie wolno było podjąć takiej uchwały, bo trwała sesja Sejmu. Ale kto mógł się przejmować takimi drobiazgami, gdy faktyczną władzę nad Polską przejęła wtedy junta directiva w postaci Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego z gen. Jaruzelskim na czele?

P o wielu latach – podobnie jak w dyskusji na temat sensowności Powstania Warszawskiego 1944 (wszyscy dorosli z mojej rodziny brali w nim udział) – toczą się wciąż gorące spory: czy stan wojenny (oficjalnie

40 ofiar śmiertelnych) był zamachem stanu w obronie tyłków ówczesnych władców PRL, czy tylko „mniejszym złem”, jak to uzasadniał Jaruzelski. Fachowcy twierdzą, że gdy kazał wyprowadzić nasze wojska z koszar, automatycznie zablokował sowiecką interwencję. Tym bardziej, że sam uprzedzał Wielkiego Brata, iż jego ewentualna interwencja spotka się ze znacznym oporem polskiej armii i poleje się krew. Poza wszystkim zaś, wtajemniczeni doskonale wiedzieli, że nawet te wojska sowieckie, które od lat stacjonowały w naszym kraju, wystarczyłyby do zdławienia solidarnościowego buntu.

N o cóż, spierać się o sens stanu wojennego 1981-1982 można do końca świata i nawet trochę dłużej. Choć na ulice miały wyjechały transportery opancerzone i czołgi, choć w kopalni Wujek zomowcy strzelali z broni ostrej i zabijali górników, wedle formalnych statystyk – śmiertelnych ofiar było tylko 40, a przy bardziej precyzyjnym (uczciwszym) obliczeniu najwyżej sto. I to się porównuje np. z dokonaniem przez Józefa Piłsudskiego w 1926 roku całkowicie jawnym zamachem stanu, przy którym na dodatek jeden polski żołnierz strzelał do drugiego żołnierza polskiego, a zginął przy tej okazji ponad 300 osób.

D ziąs zamiast realnych, nadstawiających głowy bohaterów, mamy papierowe postaci, powołujące się na „Solidarność”. Zamiast zdrowego patriotyzmu promuje się wynaturzony szowinizm, wspierany ochoczo przez Kościół Rzymskokatolicki w Polsce, który nie po raz pierwszy decyduje się na odgrywanie haniebnej roli. Bogu dzięki, że nie wszyscy hierarchowie idą ręką w rękę z kibolami, błogosławionymi – o dziwo – na Jasnej Górze, wspierającej nieoczekiwanie Ciemnogród.

T ymczasem na porządku dnia mamy spór pomiędzy prezydentem Warszawy Rafałem Trzaskowskim i wojewodą warszawskim Konstantym Radziwiłłem (obu przez lat wiele łączył ursynowski adres). Pomny chuli-gańskich wybrków z poprzednich lat Trzaskowski był przeciwny tegorocznemu Marszowi Niepodległości w Warszawie, forsowanemu przez szefa stowarzyszenia narodowców Roberta Bąkiewicza. Radziwiłł jednak znalazł furtkę do prawnego pozwolenia na marsz, objęty ostatecznie patronatem państwa, wymuszając na prezydencie Warszawy uprzątnięcie różnych przedmiotów przygotowanych do remontu ulic. Teraz Trzaskowski żąda od wojewody zwrotu kosztów tego sprzątnięcia (ponad 400 tysięcy złotych).

M arsz okazał się ostatecznie nie pozbawioną poważnej patriotyczną manifestacją pod skrzydłami władzy państwowej. Może więc państwo pokryje – nader skromny zresztą – koszt swojego własnego przedsięwzięcia?

MACIEJ PETRUCZENKO
PASSMITA
naczelnym@passa.waw.pl

Co warto wiedzieć, by więcej nie wychodzić „na dymka”

Rozwój technologii na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat pozwolił osobom palącym zyskać więcej możliwości zastąpienia najbardziej zgubnych dla zdrowia papierosów – innymi, potencjalnie mniej szkodliwymi zastępnikami. Co warto o nich wiedzieć?

Wszyscy wiemy, że nie powinniśmy palić. Uzależnienie od nikotyny zwiększa ryzyko wystąpienia chorób układu krążenia, zaburzeń seksualnych, nowotworów, a w końcu przedwczesnej śmierci. Jednak rzucanie nałogu nie jest procesem łatwym.

Kilkanaście lat temu pojawiły się papierosy elektroniczne, a kilka lat temu podgrzewacze tytoniu. Zdaniem kilkadziesiątu instytucji zdrowia publicznego na świecie, e-papierosy redukują o 90-95 proc. szkodliwy wpływ palenia na zdrowie, bo nie wydzielają dymu. A jak wiadomo, to dym jest odpowiedzialny za znakomitą większość chorób odtytoniowych. Nieco niższy, choć zbliżony poziom potencjalnego ograniczania ryzyk zdrowotnych według tzw. skali risk continuum przedstawiającej poziom ekspozycji konkretnych produktów na toksyny, wykazują podgrzewacze tytoniu.

Naukowcy z King’s College London szacują, że w 2020 roku e-papierosy były wśród Brytyjczyków najpopularniejszym narzędziem prowadzącym do osiągnięcia celu, jakim jest rozstanie się z paleniem. Co ciekawe, ankietowani deklarowali, że nie przestaliby palić tradycyjnych papierosów, gdyby nie pojawiła się taka alternatywa. Na rynku jest dzisiaj dostępnych wiele rodzajów e-papierosów, dzia-

ających w tzw. systemach otwartych lub zamkniętych. Do tej drugiej kategorii należy na przykład Vuse ePod wykorzystujący fabrycznie napelnione magnetyczne wkłady. Dlaczego to ważne? Bo – jak podkreślają niektórzy naukowcy zajmujący się badaniem potencjalnie mniej szkodliwych alternatyw dla papierosów, bardzo istotne jest to, by osoba wapijąca, czyli używająca e-papierosów, sięgała po produkt finalny, który przed skierowaniem na rynek został przebadany i przetestowany laboratoryjnie.

Konsumenci mogą trafić na produkty potencjalnie jeszcze mniej szkodliwe, niż e-papierosy czy podgrzewacze tytoniu. Do takich należą choćby saszetki nikotynowe. Bezytoniowe saszetki nikotynowe, które w Polsce można znaleźć między innymi pod nazwą Velo, zostały bowiem umieszczone na skali obniżania ryzyk zdrowotnych jako mniej szkodliwe od wszystkich alternatyw dla tradycyjnych papierosów poza nikotynową terapią zastępczą.

Należy jednak pamiętać, że na stosowaniu potencjalnie mniej szkodliwych alternatyw dla papierosów cały proces się nie kończy. Stanowią one bowiem etap do osiągnięcia pełnej abstynencji, która jest bezdyskusyjnie głównym celem.

Prawo i my

ZDANIE DZIECKA W SĄDZIE

W trakcie rozwodu mąż nie był zainteresowany kontaktami z naszą córką, która miała wtedy 7 lat. Sąd orzekł te kontakty jako bardzo sporadyczne, a były mąż i tak niemal nie widywał się z dzieckiem. Moim zdaniem dziecko było małe, nie miał pomysłu co z nią robić, była zbyt absorbująca dla niego. Dodatkowo z uwagi na rzadkie kontakty mąż miał płacić dość wysokie alimenty. Córka przywykła do tego, iż ojciec jest nieobecny w jej życiu.

Teraz córka ma 14 lat i typową fazę buntu nastolatka: ma wahania nastrojów, eksperymentuje ze strojem, co kilka tygodni utożsamia się z coraz to innymi poglądami. Jakby tego było mało ok. 6 miesięcy temu nagle w jej życiu na nowo stara się pojawić ojciec. Próbuje dzwonić, zabierać córkę częściej do siebie. Moim zdaniem to wszystko jest gra na pokaz – ojciec chciałby zmniejszyć alimenty i uważa, że częstsze kontakty mu w tym pomogą. Nadal nie dogaduje się z córką: nie akceptuje jej sposobu ubierania się, poglądów, bez przerwy córkę krytykuje i nie daje jej żadnego psychicznego wsparcia. Córka nie chce częstszych kontaktów, a w te dni gdy kontakty są ustalone w wyroku rozwodowym stara się jak najszybciej skończyć spotkanie. Pyta się co zrobić aby mogła ojca w ogóle nie widywać. Wczoraj otrzymałam z sądu wniosek ojca o zmianę kontaktów na częstsze. Córka jest przerażona i błaga bym coś zrobiła. Chce zeznawać aby tylko sąd nie kazał jej częściej widywać ojca. Czy sąd będzie mógł przesłuchać córkę? Czy jej zdanie będzie brane pod uwagę?

Zgodnie z art. 216¹ kodeksu postępowania cywilnego sąd w sprawach dotyczących osoby małoletniego dziecka wysłucha je, jeżeli jego rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości na to pozwala. Wysłuchanie odbywa się poza salą posiedzeń sądowych. Po takim wysłuchaniu sąd stosownie do okoliczności, rozwoju umysłowego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości dziecka uwzględni jego zdanie i rozsądne życzenia. Niewątpliwie sprawa o zmianę sposobu kontaktów rodzica z dzieckiem jest sprawą dotyczącą dziecka. Jeśli więc dziecko jest dodatkowo w wieku nastoletnim i dojrzałe adekwatnie do wieku to sąd, na wniosek rodzica bądź z urzędu może wyrazić wole wysłuchania dziecka. Trzeba jednak pamiętać, iż sąd nie ma obowiązku wysłuchiwać małoletniego nawet jeśli ten wyrazi taką chęć. Wysłuchanie odbywa się w specjalnym pokoju przesłuchań, nigdy nie na sali sądowej. W wysłuchaniu uczestniczy tylko psycholog, protokolant i sędzia. Rodzice i opiekunowie dziecka nie mogą być obecni.

Jeśli w trakcie wysłuchania Sąd dojdzie do przekonania, że kontakty z rodzicem naruszają dobro dziecka, że dziecko nie chce ich odbywać i że przyczynił się do tego swoim zachowaniem sam rodzic, to bardzo prawdopodobne, iż orzeknie kontakty w sposób w jaki wskazało samo dziecko. Widząc braki kompetencji wychowawczych rodzica, sąd dodatkowo może zobowiązać go do odbycia specjalistycznych kursów czy szkoleń.

Magdalena Rogalska - radca prawny

Autorka prowadzi indywidualną Kancelarię Radcy Prawnego na Ursynowie

Mierzymy się ze smogiem

Rak płuca, zawał, nadciśnienie, alergie, bezpłodność, depresja. Jaki jest wspólny mianownik tych wszystkich chorób? Każdą z nich może wywołać długotrwała ekspozycja na zanieczyszczenie powietrza. Smog bywa również powodem zaostrzenia przewlekłych schorzeń, takich jak astma czy POChP, a nawet wpływa na poziom naszego IQ.

Analiza składu powietrza, którym na co dzień oddychamy, to prawdziwa lekcja chemii. Jesienią i zimą do naszych płuc trafiają szkodliwe pyły zawieszane, dwutlenek siarki, rakotwórczy benzo(a)piren, a nawet metale ciężkie. Wszystkie te substancje wraz z dymem wydostają się z naszych kominów na skutek nieodpowiedniego i nieefektywnego sposobu ogrzewania domów.

Mało kto wie, że spalanie w domowych piecach odbywa się w niskiej temperaturze – około 300–500 st. C. W wyspecjalizowanych spalarniach temperatura ta przekracza nawet 1000 st. C, dzięki temu odpady spalają się niemal całkowicie, a z komina wydostaje się dokładnie filtrowany dym. Inaczej w domowym piecu: jeśli spalimy w nim plastikową butelkę, do powietrza, a później również do gleby, przedostaną się trujące dioksyny. Z kolei podczas spalania węgla i drewna w niskiej temperaturze powstaje benzo(a)piren – ta sama rakotwórcza substancja, która znajduje się w dymie papierosowym. Wdychamy ją wszyscy, kiedy wychodzimy na zimowy spacer. Warto wiedzieć, że 90% benzo(a)pirenu w powietrzu pochodzi właśnie z gospodarstw domowych.

Co dzieje się dalej?

Wszystkie te szkodliwe cząsteczki przez nas przedostają się do naszego układu oddechowego, a najdrobniejsze z nich przenikają do krwi i wraz z nią już w ciągu pięciu minut są rozprzeczane po całym organizmie. Skutki zdrowotne nadmiernej ekspozycji na zanieczyszczenie powietrza są katastrofalne: od chorób układu oddechowego, przez choroby układu krążenia i układu rozrodczego, aż po choroby neurodegeneracyjne. Metale ciężkie, które wdychamy z powietrzem, kumulują się w organizmie i stopniowo przyczyniają się do rozwoju nowotworów.

Od tego, co jest spalane w domowych piecach, zależy więc zdrowie nas wszystkich.

Skąd ten smog?

– Ze smogiem mamy do czynienia głównie zimą, ponieważ chłód panujący na zewnątrz wymusza na nas ogrzewanie domów. Dodatkowo o tej porze roku warunki atmosferyczne sprawiają, że powietrze nad ziemią nie unosi się do góry, tylko gromadzi się przy gruncie. Brakuje naturalnego

wietrzeń, więc pyły i inne szkodliwe zanieczyszczenia kumulują się i w ten sposób powstaje smog – wyjaśnia Barbara Leśniczak, kierownik Edukacyjnej Sieci Antysmogowej z NASK – Państwowego Instytutu Badawczego.

Świadomość szkodliwości smogu rośnie wraz z pojawianiem się wyników kolejnych badań. Niestety ciągle nie jest to jeszcze wiedza powszechna, podobnie jak ta dotycząca efektywnego i ekologicznego ogrzewania naszych domów. Złej jakości węgiel, niewysuszone drewno, polakierowane meble czy pokryte farbą drukarską czasopisma – żadna z tych rzeczy nie powinna trafić do pieca czy kominka.

Kluczem do poprawy jakości powietrza jest zatem zmiana naszych nawyków – przede wszystkim wymiana starych kopcających pieców, w których da się spalić wszystko, również domowe śmieci. Takich „kopciuchów” jest w Polsce jeszcze około 3 milionów.

Co można zrobić?

Świadomość problemu to początek drogi do zmiany, dlatego kluczowe są wszelkie działania edukacyjne: np. te prowadzone przez powstające w całej Polsce lokalne alarmy smogowe, których dzisiaj jest już niemal 50, czy takie projekty jak Edukacyjna Sieć Antysmogowa (ESA) działająca w NASK-PIB.

– W naszym projekcie postawiliśmy na kompleksowe działania edukacyjne. Co ważne – wiedzę o tym, jak przeciwdziałać smogowi, przekazujemy nie tylko dzieciom i młodzieży, ale także dorosłym – mówi Barbara Leśniczak. – Angażujemy się we współpracę z instytucjami podejmującymi działania proekologiczne, władzami gmin na terenie całej Polski, wspieramy pracowników urzędów oraz lokalnych działaczy – dodaje.

W ramach ESA stale powiększa się sieć czujników jakości powietrza zlokalizowanych na budynkach placówek edukacyjnych, powstają też tablice informacyjne pokazujące bieżący stan powietrza i dane pomiarowe dostępne na stronie www.esa.nask.pl. – Projekt rozpoczęliśmy pilotażowymi instalacjami mierników jakości powietrza w 10 szkołach. Dziś ESA to już 500 szkół i przedszkoli z całej Polski oraz blisko ćwierć miliona świadomych osób! – mówi Barbara Leśniczak.

Czy możliwa jest nowoczesna edukacja ekologiczna?

Dostępność rzetelnych informacji pozwala pogłębiać wiedzę ekologiczną. Z kolei monitorowanie bieżącego stanu jakości powietrza umożliwia nam reagowanie adekwatne do sytuacji panującej na zewnątrz i np. zrezygnowanie ze spaceru czy biegania, gdy zanieczyszczenie jest duże. W ten sposób możemy chronić przede wszystkim dzieci, których młode organizmy są najbardziej narażone na skutki oddychania zanieczyszczonym powietrzem.

– To dlatego w projekcie ESA obok edukacji ekologicznej stawiamy również na rozwijanie kompetencji cyfrowych. W ramach zajęć ESA uczniowie posługują się nowoczesnymi technologiami, uczą się korzystania z różnych źródeł informacji, analizowania danych. Zyskują dzięki temu świadomość przydatności technologii cyfrowych w różnych obszarach życia codziennego. Już 10 tysięcy użytkowników może korzystać z kursów i e-lekcji na platformie e-learningowej eduESA – mówi Barbara Leśniczak.

Aby szkoły bez przeszkód mogły korzystać z tych wszystkich cyfrowych narzędzi, niezbędne jest szybkie łącze internetowe. O ten obszar projektu dba Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (OSE), dzięki której każda szkoła w Polsce może być podłączona do szybkiego, bezpiecznego i darmowego internetu. Do OSE zgłosiło się już ponad 20 700 placówek w całym kraju. Oferta Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej to jednak nie tylko internet: to także edukacja w zakresie bezpiecznego korzystania z sieci. Wśród działań kierowanych do dyrektorów szkół, nauczycieli i uczniów można wymienić m.in. publikacje, webinary, spotkania z ekspertami, kampanię pod hasłem „Bezpieczni w sieci z OSE” oraz materiały edukacyjne dostępne na platformie OSE IT Szkoła (<https://it-szkola.edu.pl/>).

– Systematycznie napływają do nas wnioski z kolejnych szkół z prośbą o przyłączenie do sieci ESA, co pokazuje, że jest to projekt społecznie ważny i potrzebny. Zapraszamy wszystkie szkoły do włączenia się w działania edukacyjne, bo wierzymy, że naprawdę każdy z nas może zrobić coś dla poprawy jakości powietrza. Razem będziemy walczyć ze smogiem – dla zdrowia i lepszego jutra! – kończy Barbara Leśniczak.

20 milionów złotych dla Ursynowa!

Dzielnica Ursynów otrzymała 20 milionów złotych z budżetu ogólnomiejskiego w latach 2022-2024. Środki te mają przede wszystkim umożliwić wykonanie planowanych inwestycji oraz zredukować inflację.

Wprowadzany przez rząd "Polski Ład" będzie przede wszystkim opierał się na drenowaniu samorządów i przesuwaniu tych pieniędzy do budżetu centralnego. Wbrew zapewnieniom polityków Prawa i Sprawiedliwości to właśnie ten ruch przyniesie najwięcej pieniędzy. Pamiętać jednak należy o tym, iż jest to de facto przekładanie pieniędzy z kupki na kupkę.

Zamiast inwestycji lokalnych, potrzebnych mieszkańcom, ciężar będzie przenoszony na flagowe inwestycje rządu takie jak: Centralny Port Komunikacyjny, toruńskie muzeum Jana Pawła II zarządzane przez o. Tadeusza Rydzyka czy bezsensowny ekonomicznie i przyrodniczo przekop na Mierzei Wiślanej. Przyszłoroczny budżet Warszawy będzie więc pierwszym w historii, w którym spadają zarówno przychody, jak i wydatki. Stolicy udało się jednak wyasygnować środki, dzięki którym na Ursynowie pojawiają się inwestycje dla potrzeb dla mieszkańców.

– Dzięki dobrej współpracy z radnymi oraz prezydentem Rafałem Trzaskowskim w ciągu najbliższych lat na Ursynów trafi dodatkowa kwota 20 mln złotych. To wsparcie finansowe dla kilku ważnych dla mieszkańców dzielnic inwestycji. W czasie trudnej sytuacji finansowej i ograniczania wydatków w stolicy, tak ogromne wsparcie finansowe ma szczególną wartość – mówił na konferencji poświęconej finansom Ursynowa burmistrz dzielnicy Robert Kempa.

Rząd zabiera samorządom

Samorządowcy zauważają, że sytuacja obciążenia budżetów na

stepuje podczas rekordowych podwyżek.

– Rząd chwali się, że 17 mld zostanie w kieszeni mieszkańców, a zapomina dodać, że po pierwsze, inflacja zjadła te rzekome oszczędności, po drugie – jak dołożymy składkę zdrowotną, to de facto prawie wszyscy stracą. A z tych 17 mld aż 15 mld to są pieniądze, które rząd zabiera samorządom. (...) Ceny energii elektrycznej dla miasta w ramach Warszawskiej Grupy Zakupowej wzrosły o 60 proc., koszty zakupu gazu dla urzędu dzielnicy – o 103 proc. Wszystko drożeje, nie mówiąc o kosztach pracy, utrzymania zieleni czy opróżnianiu koszy na śmieci – wyjaśnia burmistrz Robert Kempa.

By przeciwdziałać trendowi pauperyzacji samorządów, dzielnica Ursynów otrzymała z bu-

dżetu m. st. Warszawy dodatkowo 20.000.000 zł na lata 2022-2024. Pieniądze zostaną przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych. 18.000.000 zł trafi do budżetu dzielnicy, natomiast 2.000.000 zł do Zarządu Zieleni m. st. Warszawy na realizację parku linearnego nad POW. To niezwykle potrzebne środki, dzięki nim do zakończone zostaną inwestycje oraz rozszerzony będzie ich zakres. Pieniądze posłużą 12 projektom istotnym dla mieszkańców dzielnicy.

Szkolna rewolucja

Ursynów wzmocni przede wszystkim projekty w lokalnej edukacji. Będą to termomodernizacja, remonty i rozbudowy placówek szkolnych i przedszkolnych. Jednym z najdroższych projektów jest modernizacja bu-

dynku Przedszkola Specjalnego nr 213 przy ul. Teligi. Remont będzie kosztował 1.000.000 złotych w 2022 roku i tyle samo w 2023 roku. Dzięki tym środkom dwukrotnie zwiększy się przestrzeń edukacyjna w placówce.

– Zmodernizujemy budynek Przedszkola Specjalnego nr 213, powiększymy go dwukrotnie, o budynek dawnego przedszkola na piętrze. Dzieci niepełnosprawne będą miały lepsze warunki, także rehabilitacji – mówiła podczas konferencji prasowej radna Ursynowa Sylwia Krajewska, szefowa komisji edukacji i sportu.

Jeżeli chodzi o edukację, to niewiele mniejsze środki pójdą na modernizację budynku B Szkoły Podstawowej nr 340 wraz z adaptacją pomieszczeń na potrzeby Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 19. oraz z ter-

momodernizacją. Będzie to milion złotych w 2022 roku oraz 900.000 zł w 2023 roku. Innymi placówkami edukacyjnymi, przeznaczonymi do remontu, są: SP nr 330 przy ul. Mandarynki 1, SP nr 322 przy ul. Dembowskiego 9, SP nr 319 przy ul. Wokalne, SP 96 przy ul. Sarabandy 16/22, nr 336, SP przy ul. Małczyńskiego i ul. Na Uboczu 9. Przede wszystkim będzie tam kontynuacja remontów, modernizacja placów zabaw, termomodernizacja czy powstanie pracowni naukowych.

Będzie hala szermiercza

Ponad 4 miliony złotych trafi na budowę hali szermierczej przy Szkole Podstawowej nr 340 (ul. Lokajskiego 3). Ten projekt bez wsparcia z budżetu ogólnomiejskiego by nie ruszył. Dzięki temu młodzi szermierze z Klubu

Sportowego D'Aragnan zyskają przestrzeń do rozwijania swoich talentów pod okiem Lecha Koziejewskiego, złotego medalisty olimpijskiego z Monachium w 1972 roku. Częstotliwość zdobywania wyróżnień przez ursynowską młodzież każe nam fantazjować, że w nowej hali będą trenować przyszli medalisci olimpijscy. Aktualnie w klubie trenuje ponad 150 zawodników, członków kadry narodowej, medalistów mistrzostw Polski.

To nie koniec inwestycji na Ursynowie, które powstaną dzięki zastrzykowi z budżetu miejskiego. 3 mln pójdą na budowę targowiska miejskiego, wkomponowanego w projekt Parku nad POW, zaś 2 mln wyda Zarząd Zieleni na projektowanie parku linearnego. Wiadomo, że baza rek ma być o połowę mniejszy niż historyczny. Zamiast ok. 150 miejsc dla kupców, pod nowym adresem ma się pojawić tylko 50. Pozytywną informacją jest fakt, iż plac ma być wielofunkcyjny. Oprócz handlu mają tu się odbywać imprezy, potańcówki, wystawy. Teren ma być: utwardzony, oświetlony, częściowo zadaszony. Władzarze Ursynowa chcieliby by miejsce było modne – projekt ma zawierać strefę dostosowaną do ruchu i parkowania foodtrucków. Wiadomo też, że zieleni ma zapewnić: "izolację wzrokową nieestetycznych elementów targowiska od zabudowy mieszkaniowej".

3,5 miliona złotych trafi z kolei na budowę kanalizacji deszczowej oraz remonty dróg. Projekt zakłada m.in. poprawę struktury drogowej dla potrzeb budowanych nowych osiedli na terenie Zielonego Ursynowa oraz zwiększenie bezpieczeństwa na istniejących ulicach oraz stopniowe podwyższanie standardów drogowych. Modernizowana będzie m.in. ulica Gawota i okolice ul. Farbiarskiej.

Piotr Celej

Dary od mieszkańców przekazane

Zakończyła się jedenasta edycja akcji „Alert dla zwierząt”, czyli ursynowskiej zbiórki darów dla bezdomnych zwierząt. W tym roku zbiórka była prowadzona w dniach 2 listopada – 30 listopada. Ponad 1895 kg karmy i inne zebrane dary zostały przekazane do Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Celestynowie.

– Mieszkańcy naszej dzielnicy kolejny raz okazali wielkie serca i zaangażowali się w zbiórkę darów dla potrzebujących zwierząt. To budujące, że co roku tak wiele osób bierze udział w akcji. Dziękuję wszystkim za okazane wsparcie, bo każda puszka karmy, każda zabawka, to poprawa losu podopiecznych schroniska dla bezdomnych zwierząt. Ta pomoc jest szczególnie potrzebna w okresie zimowym – mówi zastępca burmistrza Ursynowa, Bartosz Dominiak.

W czasie tegorocznej akcji dary były zbierane w budynku Urzędu Dzielnicy Ursynów, w Dzielnicowym Ośrodku Kultury Ursynów, Ursynowskim Centrum Kultury "Alternatywy" oraz 18 placówkach oświatowych. W sumie w tych miejscach zebrano ponad 968 kg karmy, z czego w samym budynku urzędu ponad 275 kg. Dzięki ofiarności mieszkańców do schroniska trafiło także 218 ręczników tekstylnych, 187 podkładek higienicznych, 80 misek oraz 75 zabawek. W Centrum Handlowym Ursynów, które po raz drugi z rzędu było partnerem akcji #AlertDlaZwierząt, zebrano 927 kg suchej karmy, 268 kg puszek, a także 163 saszetki z karmą i 40 misek. Wszystkie dary, wspólnym transportem dwóch wypełnionych po brzegi samochodów dostawczych, zostały dostarczone do schroniska w Celestynowie.

W trosce o prawa uczniów

Propozycję powołania w warszawskim ratuszu Rzecznika Praw Ucznia sformułował w grudniowej interpelacji Paweł Lenarczyk, radny Dzielnicy Ursynów.

Wnioskodawca zwracając się w tej sprawie do prezydenta Rafała Trzaskowskiego wskazuje, iż rzecznik powinien reprezentować interesy uczniów szkół w reagowaniu na sytuacje kryzysowe, konflikty pomiędzy dyrekcją i kadrami nauczycielską. Zgodnie z przedstawionym pomysłem, rzecznik powinien być pierwszą instytucją, do której powinien się zgłosić uczeń, który sam nie może sobie poradzić z określonymi sytuacjami, w których oczekuje konkretnej pomocy.

– Uczniowie coraz więcej mają problemów w relacjach ze szkołą, rówieśnikami czy w odnalezieniu się w nowej sytuacji związanej z rozchwia-

niem systemu edukacyjnego spowodowanego przez Covid. Młodzi ludzie nierzadko nie mają do kogo się zgłosić, a obecna pomoc psychologiczna w szkołach może być niewystarczająca. Na to wszystko nakładają się próby zwiększenia roli kuratorów i ich wpływu na decyzje szkoły. Musimy pamiętać, że dobro ucznia powinno dla nas wszystkich stanowić dobro nadrzędne. Na jego straży powinien stać miejski Rzecznik Praw Ucznia – informuje radny Paweł Lenarczyk z Polski 2050.

– Z rozmów jakie prowadzimy z naszymi rówieśnikami wynika, że nawet ponad 1/3 uczniów warszawskich szkół uważa, iż ich prawa są rażąco naruszane! Musimy to zmienić i dlatego żądamy powołania miejskiego Rzecznika Praw Ucznia – powiedział Ludwik Patyra z Pokolenia 2050, inicjator powołania Rzecznika Praw Ucznia.

„Kupuj lokalnie” na Ursynowie

Urząd Dzielnicy Ursynów kolejny raz organizuje akcję, która ma na celu wsparcie ursynowskich przedsiębiorców. To działanie urzędu realizowane z inicjatywy radnej Olgi Górnej, którego celem jest pomoc lokalnym przedsiębiorcom w czasie pandemii COVID-19. Warto kupować lokalnie i to nie tylko od święta.

Wiele lokalnych, mniejszych firm, czy sklepików w czasach pandemii COVID-19 jest zagrożonych bankructwem. Okres świąt to czas intensywnych zakupów – warto zatem kupować lokalnie. Tuż za rogiem każdy znajdzie coś dla siebie, a przy okazji można pomóc.

– Wciąż trwa pandemia i wiele lokalnych firm walczy o przetrwanie. Dlatego, tak jak w zeszłym roku, apeluję o pomoc dla naszych przedsiębiorców. Pozornie drobna decyzja dotycząca miejsca zakupu na przykład prezentów, może uratować wielu ursynowskich przedsiębiorców. Kupujmy lokalnie, pomóżmy naszym sąsiadom – mówi burmistrz Ursynowa, Robert Kempa.

Zimowa opowieść dla dzieci

W niedzielę, 19 grudnia zapraszamy na muzyczne przedstawienie „Choinka” w wykonaniu Teatryku Raz-dwa-trzyk. Zobaczymy co porabiają zimą zwierzątka i może uda się wspólnie znaleźć rozwiązanie na ich zimowe strapienia. Po koncercie odbędą się warsztaty. Start o godz. 16.00 w Domu Sztuki (ul. Wiolinowa 14). Wstęp wolny.

Teatrzyk Raz-dwa-trzyk to nieformalna grupa artystyczna założona w 2011 roku z inicjatywy Agnieszki Kontny. Podstawową formą działalności teatryku są spektakle teatru lalek z muzyką na żywo. Forma spektakli, oparta na założeniach teatru pupetek Marii Kownackiej, wywodzi się z tradycji domowych teatrzyków i zabaw dziecięcych. Interaktywna formuła spektaklu zachęca dzieci do wspólnego śpiewania i zabawy w czym pomagają wykorzystane w przedstawieniach fragmenty tradycyjnych piosenek i zabaw dziecięcych. Dzieci poznają dźwięk tradycyjnych, dawnych instrumentów. Mogą również usłyszeć gliniane ptaszki, piszczałki, klepaki i dzwonki!

NASZĄ ROLĄ SILNA POLSKA

POLSKI ŁAD

dla polskiej wsi

Rolniczko, Rolniku!

- Polski Ład dla Polskiej Wsi to **dla Ciebie realne korzyści**
- Dbamy o Twoją przyszłość i **wspieramy Twoje inwestycje**
- Troszcząc się o **rozwój i innowacje** na wsi – ułatwiamy Ci pracę
- Wspólnie **pielęgnowujemy tradycje**

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

SOLIDARNI ROLNIKAMI

Zawsze aktualnych informacji o programie szukaj na
www.gov.pl/polski-lad

Już 20 grudnia tunelem przez Ursynów!

Dobra wiadomość, a właściwie, w obliczu świąt Bożego Narodzenia prezent pod choinkę dla mieszkańców Ursynowa i nie tylko dla nich. W poniedziałek 20 grudnia ma być otwarty przechodzący przez tę dzielnicę Warszawy najdłuższy w Polsce tunel (2335 m), będący częścią przelotowej trasy A2. Taki termin potwierdza wykonawca – firma WeBuild (do niedawna Astaldi).

– Wedle mojej wiedzy, ten termin otwarcia tunelu jest stuprocentowo pewny, trzymam więc kciuki, by nic już nie stanęło na przeszkodzie – stwierdził burmistrz Ursynowa Robert Kempa.

Naczelnny, wawrzyny i dziewczyny

Miło nam poinformować, że naczelnny redaktor „Passy”, a jednocześnie od 51 lat dziennikarz „Przeglądu Sportowego” Maciej Petruczenko został nagrodzony przez PKOl Złotym Wawrzynem Olimpijskim za książkę o Irenie Kirszenstein-Szewińskiej („Prześcignąć swój czas”). Złoty Wawrzyn otrzymała również fotografująca m. in. dla Reutersa Aleksandra Szmigiel (pierwsza z prawej) – za wspaniałe zdjęcia lekkoatletyczne z cyklu „Błysk królowej”. Srebrnym Wawrzynem zaś obdarzono Agnieszkę Metelską, autorkę znakomitej książki „ZŁOTA – Legenda Haliny Konopackiej”. Radość z potrójnego sukcesu wiąże się z tym, że wszyscy ci laureaci związani są ściśle z Ursynowem.

Pasażer z Ursynowa pozwał ZTM za opóźnienia

Przed sądem w Mokotowie odbył się precedensowy proces. Pan Paweł, mieszkaniec Ursynowa, twierdzi, że przez spóźnienia autobusu Zarządu Transportu Miejskiego nie był w stanie dojechać na czas na PKS.

Był luty 2017 roku, gdy Pan Paweł próbował się dostać linią 401 z przystanku Metro Służew na przystanek Hynka. Stamtąd miał ruszyć w dalszą podróż PKS-em do Rawy Mazowieckiej. Niestety, opóźnienie autobusu wyniosło dziesięć minut i pan Paweł nie zdążył na przesiadkę. Na kolejny autobus musiał czekać kilkadziesiąt minut, co miało znacząco utrudnić plany mężczyzny. W związku z zaistniałą sytuacją zdecydował się on pozwać ZTM.

ZTM powinien dostosować rozkłady?

Pasażer w pozwie zażądał od ZTM 400 złotych odszkodowania „z powodu nieprawidłowego wykonania przez m. st. Warszawa usługi przewozu autobusem linii 401”. Mężczyzna podkreślał, że z domu wyszedł o dobrej porze, na przystanku był o czasie, a cała wina za opóźnienie spoczywa na ZTM.

– Cała ulica Marynarska była wtedy trudno przejezdna – mówił mediom pan Paweł. – Kiedy kupowałem bilet, nie wiedziałem, w jakim czasie poko-

nam tę trasę. ZTM nie dostosował rozkładów do utrudnień na tym odcinku, które były związane z budową wiaduktów przy ul. Postępu. Kiedy kupowałem bilet, nie wiedziałem, w jakim czasie pokonam tę trasę. ZTM nie dostosował rozkładów do utrudnień na tym

odcinku, które były związane z budową wiaduktów przy ul. Postępu – dodaje.

Mężczyzna jednak na żądaniu 400 złotych odszkodowania nie poprzestał. Zażądał od miasta i ZTM kolejnych 350 zł odszkodowania. Powodem była zbyt długa podróż metrem w 2018 roku. Pan

Paweł zamiast wracać do domu metrem 12 minut wracał ponad 45 minut. Przyczyną tego był alarm terrorystyczny na stacji metra Natolin, spowodowany pozostawieniem przez jednego z pasażerów swojego bagażu. Za to opóźnienie mężczyzna zażądał 350 złotych zadośćuczynienia.

W lutym 2021 roku roszczenia zostały oddalone. Sąd wskazywał, że mężczyzna nie poniósł jakiegokolwiek szkody, nie udowodnił bowiem, że miał spotkanie w Rawie Mazowieckiej. W drugim przypadku dobro społeczne miało być, zdaniem sądu, ważniejsze od spóźnionego powrotu do domu. We wczorajszej „Gazecie Stołecznej” pan Paweł zapowiedział apelację. Sprawa więc jest rozwojowa.

Co mówi prawo o spóźnieniach?

Zgodnie z przepisami, maksymalna tolerancja przyspieszenia (pokazd przyjeżdża wcześniej niż według rozkładu jazdy) wynosi jedną minutę, a maksymalna tolerancja opóźnienia przyjazdu na przystanek wynosi trzy minuty. Tolerancja przyspieszenia i opóźnienia dotyczy przystanków na trasie, z przystanku początkowego kierowca ma obowiązek odjechać punktualnie (bez tolerancji). Przepisy określa Zarządzenie w sprawie Regulaminu przewozu środ-

kami lokalnego transportu zbiorowego w m.st. Warszawie (§ 2 pkt 7).

W praktyce sądowej, by uzyskać zadośćuczynienie, trzeba udowodnić szkodę np. w postaci utraconych dochodów. Zwyczajowo sądy zwracają też uwagę na wielkość spóźnienia. Z kolei prawo Unii Europejskiej koncentruje się na opóźnionych pociągach i samolotach. Zawarte są też instrukcje dotyczące autobusów, ale – ze względu na długi okres – dotyczą one przewozów międzymiastowych. Jeżeli dalekobieżne połączenie autokarowe lub autobusowe (250 km lub więcej) ma opóźnienie wynoszące ponad 2 godziny, przewoźnik musi zaoferować wybór między: zwrotem kosztów biletu oraz, w stosownych przypadkach, bezpłatną powrotną usługą przewozu do miejsca rozpoczęcia podróży, tak szybko jak to możliwe. Jeżeli opóźnienie uniemożliwia realizację planów lub kontynuację podróży lub podróż zmienioną trasą do miejsca docelowego, przy zachowaniu porównywalnych warunków, w najwcześniejszym możliwym terminie i bez dodatkowych opłat. Jeżeli operator nie zaoferuje tych usług w przypadku wystąpienia opóźnienia, można złożyć skargę na późniejszym etapie i wystąpić o zwrot kosztów biletu oraz odszkodowanie w wysokości 50 proc. ceny biletu.

Piotr Celej

Liceum Cervantesa ma 75 lat!

Postać patrona Miguela de Cervantesa jest niezwykle barwna. Cervantes wiódł awanturnicze życie. Został porwany przez piratów, parę lat spędził jako niewolnik w Algierze, brał udział w wielu bitwach, los go rzucał w różne miejsca w Europie i na świecie. Był bankrutem, no i oczywiście autorem słynnej powieści o Don Kichocie. Taki patron szkoły potrafi inspirować!

Na uroczystości, w której brał udział przedstawiciel ambasady Hiszpanii, burmistrz Rafał Miastowski, wspólnie z zastępcą Krzysztofem Skolimowskim, życzyli szkole przyszłości wypełnionej twórczymi pomysłami, ciekawymi historiami i kolejnymi latami przyjaznej uczniom i uczennicom edukacji.

Jubileusz zbiegł się także z 30-leciem klas dwujęzycznych z językiem hiszpańskim i klas plastycznych oraz 30-leciem nadania szkole imienia Miguela de Cervantesa. Gratulujemy pięknego jubileuszu!

Frezowanie Idzikowskiego zakończone

Frezowanie, czyli szybka wymiana wierzchniej warstwy drogi. W miniony weekend w ten sposób nową nawierzchnię zyskała ważna ulica łącząca Dolną i Górny Mokotów.

Wyremontowano ok. 700-metrowy odcinek od ul. Sobieskiego do ul. Imielińskiej. Prace tradycyjnie prowadzone były w weekend, aby zminimalizować utrudnienia w ruchu. Zaczęły się więc w godzinach wieczornych w piątek 3 grudnia i zakończyły wczesnym rankiem w poniedziałek 6 grudnia.

Remont to kolejny etap przygotowań do puszczenia ul. Idzikowskiego nowej linii autobusowej. Trwa jeszcze budowa przystanków autobusowych, a Zarząd Transportu Miejskiego opracowuje optymalny przebieg trasy dla nowej linii. W ramach remontu jezdni zostały tymczasowo zdemontowane progi zwalniające. Zostaną wymienione na

inny model, przystosowany do ruchu autobusów.

W ramach osobnego zadania, pochodzącego z Budżetu Obywatelskiego, na ul. Idzikowskiego został też wyremontowany chodnik oraz wybudowana droga dla rowerów. Wszystkie prace są ze sobą skoordynowane. W przyszłości na tej ulicy będzie

również zmodernizowane oświetlenie. Ogólnomiejski program wymiany opraw oświetleniowych zakłada zastąpienie starych opraw sodowych energooszczędными LED-ami na wszystkich ulicach podlegających ZDM, na których to jeszcze nie nastąpiło.

zdm.waw.pl

MIEJSCE
OKOTÓW

Stąd jestem!

życzymy
wspaniałych świąt
Bożego Narodzenia,
szczęścia, zdrowia
w Nowym 2022 Roku

Rada i Zarząd Dzielnicy Mokotów
m.st. Warszawy

#Kulturalnie

Dzielnica Mokotów zaprasza na...

Bezsenność i stres – wykłady

Zachęcamy seniorów i seniorki oraz opiekujące się nimi osoby do udziału w organizowanych we współpracy z fundacją Syntonia wykładach:

- Bezsenność okiem lekarza geriatry - 14 grudnia godz. 12:00
- Stres i sposoby poradzenia sobie ze stresem - 16 grudnia godz. 14:00

Miejsce: Mokotowskie Centrum Integracji Mieszkańców, ul. Woronicza 44a

Zapisy: tel. 792 890 810 lub zapisy@syntonia.org.pl

Wykłady dofinansowane ze środków Dzielnicy Mokotów.

I cóż, że ze Szwecji – wykład online

Co to jest „syndrom Bullerbyn”? Jak dogadać się z mało-mównym Szwedem? Czego potrzebuje do szczęścia przeciętny mieszkaniec kraju, w którym, jak mawiają złośliwcy, lato trwa jeden dzień? Czy to prawda, że król Karol XVI Gustaw w trosce o środowisko naturalne zakazał swoim krajaniom używania wanien? Jak w praktyce wygląda słynne szwedzkie równouprawnienie?

W jesienno-zimowy, długi wieczór, zapraszamy na spotkanie literackie organizowane przez Teatr Baza. „Literackie Sielce” przybliżają najnowszą literaturę z zakresu kultury, sztuki oraz podróży. Tym razem kierunek północ – Szwecja

Autorka odpowiada na te pytania, oprowadzając czytelnika po galerii utopijnych portretów jednego z najszcześniejszych narodów Europy, w otoczeniu stereotypowych łatek i etykiet przypisywanych Szwedom, jak również pośród krytycznych przedstawień w krzywym zwierciadle. Wszystko po to, żeby lepiej poznać Szwecję i jej mieszkańców. Czy dzieli nas coś więcej niż Bałtyk?”

Natalia Kołaczek - tłumaczka i lektorka języka szwedzkiego, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Katedrze Skandynawistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Autorka książki „I cóż, że o Szwecji” nagrodzonej Nagrodą Magellan w kategorii książka podróżnicza. Tłumaczyła m. in. książki Elisabeth ?sbrink. Członkini kapituły nagrody Lew Hieronima w latach 2019-2021.

Niedziela 19.12 20.00 online profil na FB Teatr Baza <https://www.facebook.com/TeatrBaza>

Wcześniejsze spotkania literackie, m. in. z Rumunii oraz Finlandii do obejrzenia na profilu teatru na FB.

Rodzinny turniej badmintonu

„Gramy o złota lotkę” to turniej badmintonu, dyscypliny, która jest jedną z najmłodszych sportów olimpijskich. Turniej odbędzie się w sobotę, 18 grudnia w hali sportowej OSiR Mokotów przy ul. Negocińskiej 2a. Zgłoszenia przyjmowane są do 15 grudnia. Wstęp bezpłatny

Turniej finansuje Urząd Dzielnicy Mokotów.

Kolęda Młynarskiego

Zarząd Dzielnicy wspólnie z chórem Kameleon nagrywa kolędę Wojciecha Młynarskiego wspólnie z mokatowskim chórem Kameleon.

Tym razem nic ze znanych przebojów, kojarzonych ze świątami, tylko mniej popularna, ale z pięknymi słowami Młynarskiego – „Kolęda na cały rok”. Twórca tekstu mieszkał na Mokotowie w wili na Łowickiej, a w tym roku przypada 80. rocznica jego urodzin.

Zarząd Dzielnicy próbuje swoich sił w śpiewaniu. Niebawem będzie gotowa kolęda do obejrzenia w mediach społecznościowych Urzędu Dzielnicy Mokotów.

Dzień Świątecznego Swetra

Nie każdy wie, że 13 grudnia to także Dzień Świątecznego Swetra. Idea zrodziła się w Wielkiej Brytanii i ma na celu pomoc dzieciom.

Tego dnia osoby ubrane w swetry z bałwankami, reniferami czy mikołajami zbierają datki na rzecz potrzebujących. Często swetry te mają obciachowy, kiczowaty czy zabawny wygląd, wszystko to jednak w imię wyższego celu.

Z tej okazji burmistrz Mokotowa założył swój czerwony sweter z bałwankiem i zachęcał mieszkańców, by dzielili się i pokazywali swoje świąteczne swetry.

Czyszczenie skrzynek lęgowych dla jerzyków

Od 18 listopada do 2 grudnia przeprowadzono przeglądy wraz z konserwacją blisko 400 sztuk skrzynek lęgowych dla jerzyków. Skrzynki te wymagają już konserwacji oraz weryfikacji trwałości mocowań. Zlokalizowane na 27 mokatowskich budynkach w większości montowane były w ramach realizacji Budżetu Partycypacyjnego. Przy okazji prac wyczyszczono je oraz sprawdzono ich zasiedlenie. Do skrzynek dosypano także świeżych trocin, aby ptakom łatwiej było budować gniazda.

W 141 skrzynekach lęgowych znaleziono stare gniazda jerzyków, a 107 zasiedlonych było innymi gatunkami tj. wróblem, sikorką modrą i mazurkiem. Prace wykonała firma Alpine-Service pod nadzorem Wydziału Ochrony Środowiska.

Jerzyki prowadzą prawie wyłącznie napowietrzny tryb życia, nawet materiał do budowy gniazda zbierają w locie. Nigdy dobrowolnie nie lądują na ziemi. Często oddalają się znacznie od miejsc lęgowych. Żywią się owadami latającymi, które zjadają w ogromnych ilościach. Liczba owadów przynoszonych pisklętom do gniazda może sięgać 20 000 na dobę. Budynki są dla nich praktycznie jedynym miejscem gnieźdzenia się. Ptaki te co roku wracają w to samo miejsce.

Nowe budownictwo pozbawione jest zakamarków, w których mogłyby się zagnieździć się ptaki, a ocieplanie budynków prowadzi do utraty miejsc lęgowych dla ptaków. Dlatego też, jeśli to możliwe, należy zachować siedliska ptaków w budynkach, a w przypadku konieczności zniszczenia miejsc ich gniazdowania, zapewnić rekompensatę poprzez wieszanie budek lęgowych.

2021 ROK NA URSYNOWIE

URSYNOW.UM.WARSZAWA.PL

DZIEŃ KULTURY SŁOWACKIEJ

W październiku na parkingu przy Urzędzie Dzielnicy Ursynów można było poznać kulturę i kuchnię naszych południowych sąsiadów. Dzień Kultury Słowackiej zorganizowano we współpracy z Instytutem Słowackim w Warszawie.

URSYNOWSKIE DYKTANDO

W listopadzie odbyło się szesnaste Ursynowskie Dyktando im. Andrzeja Ibisa-Wróblewskiego. Uczestnicy zmierzali z tekstem przygotowanym przez doc. dr Grażynę Majkowską.

ZBIÓRKI KRWI

Przez cały rok przy Urzędzie Dzielnicy Ursynów odbywały się akcje poboru krwi organizowane przez Klub Honorowych Dawców Krwi „Krewki Ursynów”. Krew jest bezcennym darem, który może uratować komuś życie.

URSYNOWSKI BIEG PASSY

W październiku blisko 700 zawodników i zawodniczek – dzieci, młodzieży i dorosłych, ukończyło kolejny już, czyli 23. Ursynowski Bieg Passy.

MURAL ROTMISTRZA WITOLDA PILECKIEGO

Od września mieszkańcy Ursynowa mogą podziwiać mural poświęcony niezłomnemu żołnierzowi. Prezentuje cztery wizerunki bohatera i znajduje się na budynku przy ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego 111.

INAUGURACJA ROKU KULTURALNEGO 2021/2022

Inauguracja Roku Kulturalnego to możliwość obcowania z ludźmi sztuki, wybitnymi i cenionymi polskimi artystami, a także z ich dziełami. W tym roku cykl wydarzeń trwał 11 dni.

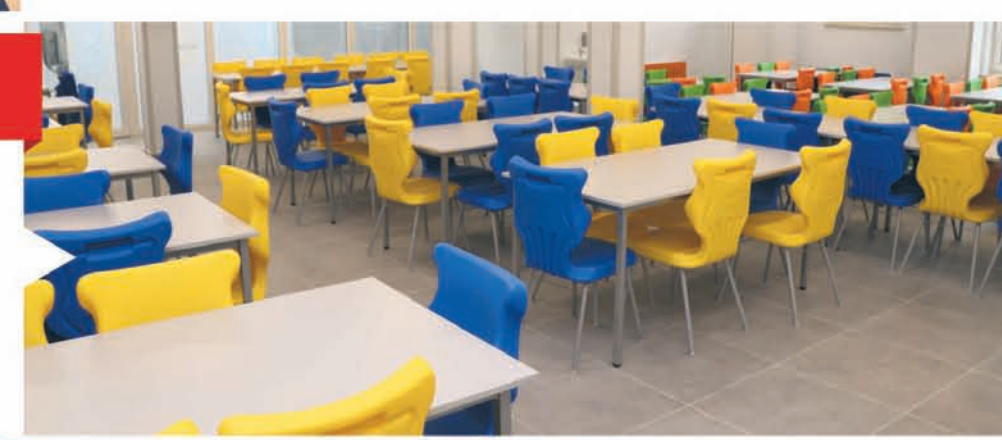
OTWARCIE NOWEGO KOMPLEKSU OŚWIATOWEGO PRZY UL. ZARUBY

Dzieci z Ursynowa zyskały nowe miejsce do nauki i opieki w nowoczesnym zespole szkolno-przed-szkolnym przy ul. J. Zaruby 7. Instalacje artystyczne, które się tam znajdują, otrzymały nagrodę za najlepszą przestrzeń publiczną w konkursie Art in Architecture.

MODERNIZACJE URSYNOWSKICH PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

Zakończono rozbudowę szkoły podstawowej przy ul. Dembowskiego oraz modernizację szkoły przy ul. Mandarynki. Oprócz tego podczas mijającego roku wykonano wiele mniejszych remontów i modernizacji.

„ALTERNATYWY” WYSTARTOWAŁY

We wrześniu uroczysto otwarto Ursynowskie Centrum Kultury „Alternatywy”. To nowe miejsce na kulturalnej mapie Warszawy, na które mieszkańcy czekali od lat.

TYDZIEŃ SENIORA

Koncerty, recitale, spektakl muzyczny, spotkanie z książką, a nawet... przejazd zabytkowym „ogórkim”. Piąty raz zaprosiliśmy naszych Seniorów na wiele atrakcji, które przygotowaliśmy w ramach Tygodnia Seniora na Ursynowie.

URSYNOWSKI JUBILEUSZ PAR

W listopadzie pary z Ursynowa, które w tym roku obchodziły jubileusze 40-lecia i wyższe, świętowały w czasie zorganizowanego już po raz piąty Ursynowskiego Jubileuszu Par.

BUDŻET OBYWATELSKI

Mimo pandemii sprawnie przeprowadzono budżet obywatelski. Mieszkańcy zgłosili 146 pomysłów i w głosowaniu wybrali do realizacji 15. Na zdjęciu jeden ze zrealizowanych projektów – labirynt z żywopłotu powstał przy Rowerowym Miasteczku przy ul. Kazury.

Szopki krakowskie, Caravaggio, Rolke, łyżwy...

Pójdźmy na Stare Miasto!

Katarzyna Nowińska

Warto wybrać się w najbliższym czasie na warszawskie Stare Miasto, aby zobaczyć piękną choinkę na placu Zamkowym oraz podziwiać świąteczne iluminacje. Można też przy okazji takiego zimowego spaceru zarezerwować sobie trochę więcej czasu i zobaczyć którąś, a może i wszystkie z wystaw, które obecnie trwają na Zamku Królewskim oraz w Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza przy Ryнку Starego Miasta 20.

Do 2 lutego w Pałacu pod Blachą na Zamku Królewskim mamy unikatową sposobność, aby zobaczyć w jednym miejscu aż 50 niezwykle finezyjnych i kunsztownie wykonanych szopek krakowskich pochodzących ze zbiorów słynnych krakowskich szopkarzy – państwa Markowskich, z innych kolekcji prywatnych oraz ze zbiorów Muzeum Krakowa. Zdecydowana większość eksponowanych na wystawie szopek zdobyła różne nagrody i wyróżnienia. Wiele z nich gościło na wystawach w różnych krajach świata wzbudzając ogromny podziw wśród międzynarodowej publikacji. Trwająca na Zamku Królewskim wystawa jest największą tego typu ekspozycją w historii Warszawy.

Krakowskie szopkarstwo znajduje się na krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego, a od 2018 roku zostało wpisane na listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludz-

kości UNESCO, jako jedyna tego rodzaju tradycja na świecie. Tradycja ta przekazywana jest z pokolenia na pokolenie, a swymi korzeniami sięga XIII wieku. Pierwszymi szopkarzami byli krakowscy franciszkanie, którzy budowali drewniane szopki prezentujące scenę narodzin Jezusa w stajence. Z czasem szopki zaczęli konstruować uczniowie parafialnych szkół, krakowscy studenci oraz rzemieślnicy. Stopniowo też następowało odejście od formy skromnej stajenki i szopki zaczynały przybierać kształt coraz bardziej fantastycznych budowli. W wyniku tego procesu ukształtowała się forma szopki krakowskiej, którą znamy dzisiaj, czyli smukłej budowli z symetrycznymi wieżami i wieloma kondygnacjami, w której wyraźnie widoczne są charakterystyczne elementy architektury krakowskiej. Stylowa różnorodność krakowskich zabytków jest od lat niewyczerpanym źródłem inspiracji dla szopkarzy.

Począwszy od XIX wieku szopki zaczęto prezentować co roku w grudniu na krakowskim Ryńku Głównym. W 1937 roku po raz pierwszy urządzono oficjalny konkurs szopek krakowskich. Druga wojna światowa przerwała ten zwyczaj, ale od momentu jej zakończenia aż po dzień dzisiejszy konkursy szopkarskie odbywają się regularnie w każdy pierwszy czwartek grudnia przyciągając uwagę nie tylko mieszkańców Krakowa, ale także wielu turystów. Najslawniejsze zwycięskie szopki krakowskie prezentowane były na wystawach w wielu krajach świata. W 2015 roku najwyższa w historii konkursu szopka krakowska (5 metrów wysokości) państwa Markowskich cieszyła się ogromnym zainteresowaniem na ekspozycji w katedrze Notre Dame w Paryżu.

Elementami najczęściej pojawiającymi się we współczesnych szopkach, oczywiście, poza postaciami związanymi z narodzeniem Chrystusa, są smok wawelski, krakow-

ski lajkonik, kobiety i mężczyźni w tradycyjnych strojach regionalnych czy krakowskie kwaciarki. Wśród eksponowanych obecnie na Zamku Królewskim w Warszawie dzieł zobaczymy też tak oryginalne szopki, jak szopka wkomponowana w krakowski precel, szopka na łyżeczce, szopka ukazująca stadion Wisły Kraków z publicznością czy szopka przedstawiająca papieża Jana Pawła II pozdrawiającego młodych ludzi zgromadzonych pod oknem Pałacu Biskupiego przy Franciszkańskiej 3 podczas Świątowych Dni Młodzieży. Elementy większości szopek pomalowane są na wyraziste, czasem wręcz jaskrawe kolory, ale są i szopki wykonane w bardziej stonowanej kolorystyce.

Do 10 lutego również na Zamku Królewskim trwa długo oczekiwana i zapowiadana wystawa „Caravaggio i inni mistrzowie”. Prezentowany na wystawie słynny obraz wielkiego mistrza – „Chłopiec gryziony przez jaszczurkę” oraz ponad 40 znakomitych płócien artystów z Włoch i Europy Północnej XVI i XVII wieku, należy do Fundacji Roberta Longhiego – włoskiego historyka sztuki, autora najważniejszych opracowań na temat twórczości Caravaggia i kuratora wystaw tegoż malarza. Natomiast obraz „Narcy” pędzla Caravaggia przyjechał na wystawę z Palazzo Barberini w Rzymie w ramach podziękowań za ubiegłoroczną wizytę wypożyczonej przez Zamek Królewski w Warszawie „Dziewczyny w ramie” Rembrandta.

Wystawa wcześniej była już prezentowana w różnych krajach europejskich. Na początku 2020 roku gościła w Muzeach Kapitońskich w Rzymie z okazji 50-lecia śmierci Roberta Longhiego. Longhi praktycznie całe swe zawodowe życie poświęcił badaniu twórczości Caravaggia i jego naśladowców. To on nazwał Caravaggia pierwszym malarzem epoki nowożytnej i zwrócił uwagę na niezwykłą precyzję i naturalistyczny

sposób obrazowania szczegółów przez malarza. Fascynowała go także niesamowita umiejętność operowania światłem przez artystę – stosowanie silnych kontrastów cienia i światła, dzięki czemu Caravaggio wydobywał całą dramaturgię malowanych scen.

Na wystawie możemy oglądać dzieła malarzy, którzy inspirowali się twórczością Caravaggia i do pewnego stopnia starali się ją naśladować. Byli to nie tylko włoscy artyści, tacy jak, Lorenzo Lotto, Orazio Borgianni, czy Filippo di Liagno, ale także Jusepe de Ribera z Hiszpanii, Valentino de Bolougne z Francji czy Mathiasa Stomera z Holandii. Malowali oni przede wszystkim sceny ze Starego i Nowego Testamentu, ale też portrety i pejzaże.

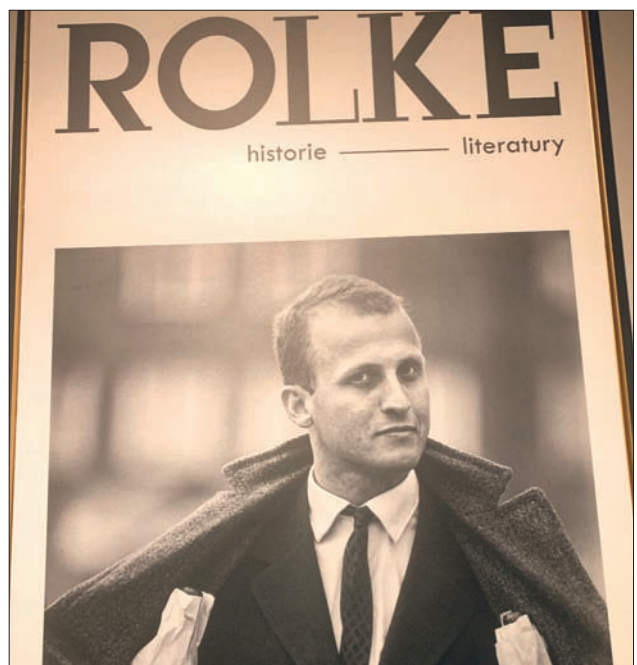
Na potrzeby ekspozycji arcydzieł Caravaggia oraz prac jego kontynuatorów i naśladowców sale na Zamku Królewskim w Warszawie zostały specjalnie zaaranżowane – ściany w zależności od rodzaju prezentowanego dzieła mają głębokie odcienie zieleni, fioletów i granatów. Zielen jest them scen rodzajowych i religijnych, fiolet – biblijnych, a granat – głównych arcydzieł pędzla wielkiego mistrza. Na wystawie poznamy wiele interesujących faktów na temat życia i twórczości Caravaggia. Wielu z pewnością zaskoczy fakt, że Caravaggio to jedynie przydomek artysty, który tak naprawdę nazywał się Michelangelo Merisi. Przydomek pochodził od nazwy włoskiego miasteczka położonego w prowincji Bergamo, w którym wychowywał się twórca. Mistrz malował bezpośrednio na płótnie bez wykonywania szkiców, nawet głównych postaci. Modeli dla swych dzieł wyszukiwał po prostu na ulicy. Był człowiekiem niezwykle porywczym i awanturniczym. Policyjne i sądowe akta na jego temat liczą wiele stron. 29 maja 1606 roku Caravaggio zabił człowieka, w efekcie czego został wyjęty spod prawa

i aby uchronić się przed srogą karą, uciekł z Rzymu do Neapolu. Później jeszcze kilka razy zmieniał miejsca zamieszkania, tworząc, między innymi, na Sycylii i Malcie. Zmarł w czasie próby powrotu do Rzymu, wioząc ze sobą swe trzy obrazy – prezenty dla kardynała Borghesa. Miał zaledwie 39 lat.

Z Zamku Królewskiego polecamy udać się na Rynek Starego Miasta. Można tam, oczywiście, popробować swych zdolności łyżwiarskich na czynnej od 4 grudnia ślizgawce wokół pomnika Syrenki, ale my rekomendujemy przy tej okazji wstąpić do Muzeum Literatury, gdzie trwa wystawa fotografii „Rolke. Historie literatury”. Tadeusz Rolke to jeden z najwybitniejszych polskich fotografów, uznawany za prekursora polskiej fotografii reportażowej. Do historii przeszedł, między innymi, jako ten, który pierwszy zamieścił na okładce tygodnika „Stolica” człowieka, a nie budynek czy ulicę.

Wystawa poświęcona jest twórcom i środowisku literackiemu. Rolke począwszy od lat 50-tych dokumentował życie artystyczne stolicy, nawiązując współpracę z wieloma twórcami i uwieczniając na zdjęciach zarówno ich życie zawodowe, jak i prywatne. Z wieloma artystami połączyła go przyjaźń. Był zapraszany na organizowane przez nich imprezy, był częstym gościem w ich domach. Podczas jednej z takich gościń w domu Iwaszkiewicza w Stawisku powstała seria zdjęć pisarza w zimowej scenierii. Na wystawie zobaczymy też zdjęcia Jana Brzechwy, Władysława Broniewskiego, Mari Kuncewiczowej, Stanisława Dygata, Stefani Grodzkiej, Juliana Przybosa czy Melchiora Wańkowicza.

Rolke poza ogromnym kunsztem fotograficznym i niesamowitym poczuciem estetyki miał też fantastyczne wyczucie czasu – potrafił w perfekcyjny sposób uchwycić na swych fotografiach znaczące momenty w życiu poszczególnych osób.

Warszawska pomoc osłonowa

Rada m. st. Warszawy zdecydowała o uruchomieniu pomocy osłonowej dla zamieszkujących samotnie mieszkańców stolicy w trudnej sytuacji materialnej. O zasiłek celowy będzie można ubiegać się od stycznia 2022 roku.

Pomoc osłonowa skierowana będzie do warszawiaków w trudnej sytuacji materialnej, dla których nowy system opłat za odbiór odpadów może być dużym obciążeniem. O wsparcie będą mogli ubiegać się osoby, które prowadzą jednoosobowe gospodarstwo domowe, a ich dochód nie przekracza 1940 zł netto miesięcznie.

Pomoc dla samotnie gospodarujących mieszkańców stolicy będzie wynosić minimum 50% ponoszonych miesięcznych kosztów opłat za odpady komunalne. Finalna wysokość wsparcia zostanie ustalona przez pracownika socjalnego po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania oraz ustaleniu sytuacji osobistej, rodzinnej i dochodowej. Podwyższone kryteria dochodowe do ubiegania się o pomoc osłonową obowiązują od 1 stycznia 2022 r.

W celu otrzymania pomocy trzeba będzie zwrócić się do Ośrodka Pomocy Społecznej w dzielnicy zamieszkania. Wsparcie będzie udzielane w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na pokrycie kosztów bieżących utrzymania budynku/lokalu mieszkalnego. W przypadku samotnych osób mieszkających w budynkach wielorodzinnych, przyznana kwota może być przekazywana bezpośrednio na konto administratora budynku na poczet opłat czynszowych – z uwagi na to, że opłata za odpady wliczana jest do czynszu. W przypadku osób samotnych z budynków jednorodzinnych, pomoc trafi bezpośrednio do mieszkańca i to on będzie odpowiedzialny za samodzielne regulowanie należności związanych z utrzymaniem lokalu mieszkalnego.

Mieszkańcy z gospodarstw wieloosobowych nie będą objęci pomocą osłonową, jednak nadal mogą ubiegać się o wsparcie finansowe, jeżeli znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Kryterium dochodowe uprawniające ich do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej będzie od stycznia 2022 r. wynosiło 600 zł netto miesięcznie na osobę w rodzinie. Świadczenia w ramach programu osłonowego będą przyznawane na konkretny okres, wynikający z decyzji administracyjnej danego Ośrodka Pomocy Społecznej. Aby nadal pobierać zasiłek celowy, uprawnione do niego osoby będą musiały uaktualniać składane wnioski.

MBL

Otwórz serce na wolontariat w okresie przedświątecznym

Wolontariat to nie tylko zaangażowanie i chęć niesienia pomocy w słusznej sprawie. To także sposób myślenia o współczesnym świecie i o swojej roli w społeczeństwie.

Warszawa zachęca mieszkańców stolicy do dzielenia się z innymi swoim czasem, pozytywną energią i umiejętnościami, szczególnie w okresie przedświątecznym. Propozycje miejskiego wolontariatu można znaleźć na stronie projektu „Ochotnicy Warszawy”.

– Pomaganie może dawać wiele dobrego, zarówno tym, którzy potrzebują wsparcia, jak i osobom, które go udzielają. Szczególnie w dzisiejszych czasach empatyczna postawa jest bardzo potrzebna – podkreśla Karolina Zdrodowska, dyrektorka koordynatorka ds. przedsiębiorczości i dialogu społecznego m. st. Warszawa. – Warszawa od wielu lat inspiruje mieszkańców do bezinteresownego działania na rzecz innych. Wszystkie inicjatywy miasta w tym zakresie skupia projekt „Ochotnicy Warszawy”, dzięki któremu coraz więcej miejsc – m. in. stowarzyszeń, fundacji czy instytucji zaprasza do swoich działań wolontariuszy – dodaje.

Zaangażować w wolontariat może się każdy bez względu na wiek, doświadczenie i czas, którym dysponuje. Form aktywności społecznej w czasie przedświątecznym Warszawa oferuje wiele. Oto tylko kilka sposobów, które można znaleźć na www.ochotnicy.waw.pl.

Wykonaj prace remontowe

Wszystkich posiadających nawet drobne umiejętności remontowe, Warszawa zachęca do

wzięcia udziału w projekcie „Nowy Dom” Klubu Alternatywnego Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej. Można pomóc osobom, które z racji na wiek czy sytuację finansową, nie dają rady wykonać niektórych prac remontowo-domowych. Do zadań wolontariuszy należy m.in. gruntowanie i malowanie ścian, mycie okien, pranie zasłon i firan, sprzątanie balkonów czy naprawy hydrauliczne, jak np. wymiana baterii i uszczelek. Świetnie sprawdzą się więc ci, którzy lubią widzieć efekty swojej pracy i chcieliby podarować innym na święta przyjazną przestrzeń domową.

Wesprzyj warszawski Współdzielnik

Oferta dotycząca wolontariatu we Współdzielniku, prowadzonym przez Wolskie Centrum Kultury we współpracy z centrum handlowym Wola Park, powinna z kolei zainteresować osoby dla których ważna jest ekologia. To nowoczesna forma aktywności społecznej adresowana w szczególności do tych, którzy przed świętami, ale nie tylko, chcieliby wesprzeć ideę ograniczania konsumpcji. W ramach Współdzielnika wolontariusze będą mieli ku temu okazję poprzez zaangażowanie w prowadzenie m.in. darmowego sklepu, jadalni, a także udzielając pomocy w warsztacie naprawczym przedmiotów codziennego użytku czy w sanatorium dla roślin.

Wykorzystaj swoje umiejętności artystyczne

Z bardzo interesującymi możliwościami wolontariatu można spotkać się również w Domu Pomocy Społecznej „Syrena”. Na osoby, które cieszy kontakt z seniorami czekają różnorodne zadania, w tym

między innymi prowadzenie Klubu Miłośników Muzyki Rockowej, a także czytanie mieszkańcom słabowidzącym czy zaangażowanie się w warsztaty plastyczne!

Ciekawą propozycją Warszawa przygotowała również dla starszych warszawiaków. Sami seniorzy mogą także zaangażować się w pomoc innym, biorąc udział w wolontariacie zorganizowanym przez Bibliotekę Publiczną im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe pod hasłem Wolontariusze łączą pokolenia. Seniorze zostaną wolontariuszem! Zadanie polega na czytaniu i nagraniu bajek, baśni i innych historii dla dzieci. Każdy posiadacz przyjemnego głosu może nagrać wybraną opowieść z myślą o najmłodszych, którym z pewnością głos „babci” czy „dziadka” umili zimowy czas. Nagrane bajki wystarczą prześleść do pracowników biblioteki.

Pomagaj poprzez media społecznościowe

Na miejskim portalu wolontariatu pojawiają się już wolontari

zycie działań związanych bezpośrednio z Bożym Narodzeniem. Dla miłośników social mediów jest to zaproszenie do działań ze Stowarzyszeniem Otwarte Drzwi. Do zadań ochotników należeć będzie m.in. pomoc w organizacji oraz promocji świątecznych akcji charytatywnych dla rodzin zastępczych oraz dla dzieci ze świetlicy środowiskowej na Pradze-Północ.

Jak znaleźć wolontariat dla siebie?

Już od 2016 r. miasto realizuje projekt „Ochotnicy warszawscy”, którego celem jest rozwój i promocja wolontariatu w Warszawie. Na miejskim portalu wolontariatu www.ochotnicy.waw.pl codziennie publikowane są oferty, spośród których każdy może wybrać propozycję wolontariatu najbardziej dopasowaną dla siebie. Pomaganie, szczególnie przed świętami, może być naprawdę piękne i wartościowe.

Marzena Wojewódzka

URSYNOWSKIE CENTRUM KULTURY
ALTERNATYWY

Wieczór sylwestrowy

Krystyna Durys Band
Złote czasy swingu

31/12 piątek 17:00
koncert sylwestrowy bilet 75 zł

31/12 piątek 20:00
wieczór sylwestrowy bilet 200 zł

SŁUCHMED

Zapraszamy do naszych gabinetów na
BEZPŁATNE BADANIA SŁUCHU

ul. Lanciego 13, lok. 11 ..... tel. 602 334 150
ul. Pasaż Ursynowski 7 ..... tel. 882 191 928
ul. J. Dąbrowskiego 16 ..... tel. 668 138 977
al. Niepodległości 24/30 ..... tel. 22 290 60 40

DZIESIĄTKI TYSIĘCY zadowolonych pacjentów

Ponad 500 lokalizacji w Polsce

Współpraca z NFZ

30 lat tradycji

Stosujemy rękawiczki ochronne

Dezynfekujemy gabinet i sprzęt medyczny przed każdą wizytą

Używamy maseczek ochronnych

PRZESTRZEGAMY ZAOSTRZONYCH ZASAD HIGIENY I DEZYNFEKCJI

Voices Of The

Cosmos

Śladami Stanisława Lema

17.12.2021 + 20:00

alternatywy.art bilet 20 zł

Wzruszający spektakl w Teatrze Za Dalekim

źródłem poezji, jaki wpływ na życie Lilki miało dzieciństwo spędzone w Kossakówce u boku ojca, słynnego malarza Wojciecha Kossaka, ze starszym bratem Jerzym (też malarzem) i młodszą siostrą Magdaleną (pisząca później satyryczne utwory pod pseudonimem Samozwaniec), trzy małżeństwa, z których pierwsze, z oficerem armii austriackiej Władysławem Bzowskim, rozpadło się praktycznie po roku i zostało unieważnione przez Kościół, a drugie z Janem Pawlikowskim zostało unieważnione przez Sąd Najwyższy. Jaki wpływ miał pobyt w Krakowie, Wiedniu, Zakopanem, podróże do Włoch, Turcji i Północnej Afryki, a w końcu wojenne przeżycia, ucieczka przez Rumunię do Francji i Anglii, gdzie dopadła ją choroba nowotworowa.

Trzy tygodnie temu (24 listopada) minęła 130. rocznica urodzin Marii Pawlikowskiej-Jasnorzevskiej, niezwyklej poetki i dramatopisarki okresu dwudziestolecia międzywojennego. Okazją, żeby przypomnieć jej twórczość i nieco przybliżyć tę barwną i kontrowersyjną postać, znakomicie wykorzystano w Teatrze Za Dalekim w Domu Sztuki.

Wystarczyło tylko mieć dobry pomysł, napisać zgrabny scenariusz i dobrać grono doborowych wykonawców, aby powstał atrakcyjny spektakl poetycko-muzyczny.

Zadaniu temu sprostał doświadczony reżyser Waldemar Śmigasiewicz, który postępując według wypróbowanego przepisu na sukces, w ten sposób uczcił rocznicę, prezentując garść wspomnień o Lilce z Kossaków w 4 odsłonach.

W postać Lilki (bo tak nazywali poetkę domownicy i przyjaciele)

wcieliły się Magdalena Zawadzka, Joanna Żółkowska i Paulina Holtz. Wiersze w oprawie muzycznej Urszuli Borkowskiej śpiewała Krystyna Tkacz.

Dzięki nim, godzinny spektakl prezentowany w ubiegły czwartek w Domu Sztuki w Teatrze Za Dalekim, dostarczył niezapomnianych wrażeń i wzruszeń. Lilka to postać intrygująca. Skomplikowana osobowość. Z jednej strony delikatna i wrażliwa, a jednocześnie skandalistka, pełna humoru, sarkazmu, ironiczna i kokieteryjna. I taka była jej twórczość, liryczne wiersze, dramaty, komedie i słuchowiska radiowe.

Reżyserowi i wykonawcy, w spektaklu opartym wyłącznie na słowach poetki, jej wierszach i wspomnieniach, udało się przekazać całą złożoność ludzkiego losu, życie pełne namietności, zmysłowości, zawodów miłosnych, pragnień, tęsknot, rozczarowań. Dzięki temu łatwiej zrozumieć, co jest

Spektakl rozpoczyna się od sceny w szpitalu w Manchesterze, gdzie w obliczu zbliżającej się nieuchronnie śmierci przed oczami poetki przelatuje całe życie, gdy wspomnienia ocenia się z perspektywy czasu. Ten stan po mistrzowsku przekazała Magdalena Zawadzka. Kolejne sceny to retrospekcja, obrazy z młodości (w interpretacji Pauliny Holtz) i przemysłowa dojrzalą kobiety (Joanna Żółkowska). Dziękujemy za ucztę duchową. Cieszymy się, że działający w Domu Sztuki Teatr Za Daleki podtrzymuje najlepsze tradycje. Z niecierpliwością czekamy na kolejne spektakle. Raz w miesiącu to stanowczo za mało.

Wojciech Dąbrowski

Gadka Tadka

Mój stan wojenny

Tadeusz Porębski

Każdego roku 12 grudnia mój starszy brat Aleksander (Panie świeć nad Jego grzeszną duszą) wyprawiał huczne imieniny. Wtedy była to sobota, a więc wyjątkowo dogodny termin, ponieważ nazajutrz biesiadnicy mogli odespać hulanki. Brat był kucharzem najwyższej próby, wyszkolonym w wojennym „Bristolu” przez przedwojennych mistrzów kuchni ze słynnej restauracji „Simon i Stecki”, więc rodzina i najbliżsi znajomi przez cały rok niecierpliwie wyglądali 12 grudnia, bo w tych bardzo chudych w zaopatrzeniu czasach naprawdę było u brata co pojeść. Jego specjalności to boeuf a la strogonow, chateaubriand na grzance, śledź po japońsku oraz ozór wołowy w galarecie. Wspaniały smak tych potraw czuję do dzisiaj. Z surowcami nie było problemu, ponieważ nasz ojciec pracował połowę życia w Zakładach Mięsnych na Żeraniu. Zaopatrzone tedy w zakupiony w „Pewexie” za 5 dolarów prezent imienniny w postaci francuskiej wody kolońskiej „Brut” oraz we flaszkę „Żytniej” z kłosem, ruszyłem wieczorem autobusem linii „B”, która naówczas kursowała na linii Wilanów – ul. Redutowa, do mieszkania brata przy ul. Pustola na Woli.

Zmierzając tam wyczynałem, że coś jest nie tak – widać było wzmógłony ruch radiowozów, na ulicach miasta pojawiły się także w dużych ilościach wojskowe ciężarówki. Zbyt dużych, jak na zwykłą grudniową sobotę. Z faktu, że była to jednak sobota niezwykła zdałem sobie sprawę dopiero rano. Podczas podróży autobusem miałem w głowie jedynie widok stojących na imienninowym stole zamrożonych flaszek wódki. Kiedy przekroczyłem próg, od razu poczułem swojski zapach pieczywego zmieszany z tytoniowym dymem. Wtedy nie traktowano palaczy jak przestępców, a niepisany obyczaj nakazywał, by do mieszkani niepalącego brata nie przynosić smrodów w rodzaju „Extra Mocnych” bez filtra czy „Kłubowych”, a jedynie szluzgi z importu kupowane za bony dolarowe w sklepach „Pewexu”. Były to czasy, kiedy po sztachnięciu się takim „Camelem” bądź „Pall Mallem” czuło się w płucach czysty, zdrowy dym.

Zaczęło się od tzw. karniaków, więc dosyć szybko wprawiłem się w błogi stan pozwalający odciąć się od siermiężnej socjalistycznej rzeczywistości. Pito ostro, a że zagrychy było pod dostatkiem, nikt nie zasnął z twarzą w talerzu. Około drugiej nad ranem poczułem, że mam dosyć. Poprosiłem brata, by zadzwonił dla mnie po „Radio Taxi”. Próbował chyba przez pół godziny, ale telefon był głuchy, bez sygnału. Zepsuł się, czy co? Pomyślałem, że o tej porze ząpię taksówkę na ulicy, bądź na pobliskim postoju. Wyszedłem na podwórko i widzę, że z sąsiedniego budynku milicjanci wyprowadzają do radiowozu stojącego pod klatką schodową „na bombie” dwóch mężczyzn. Awantura domowa? Bardzo możliwe, wszak to była sobota i popularne imieniny. Dochodzę do Redutowej – pustka, tylko co parę minut pędzi kolejny radiowóz. Wytyczyłem azymut na dolny Mokotów i włokę się w śniegu nogą za nogą. Wypita wódka daje o sobie znać. Na Kasprzaka po raz pierwszy natykam się na otoczone żołnierzami czołg oraz transporter opancerzony SKOT. Wtedy jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki wytrzęsiałem. Wojsko na ulicach? Wiadomo było, że boją się „Solidarności”, mimo to nie wierzyliśmy, że posuną się do poszcucia społeczeństwa czołgami. A jednak...

Im dalej się przemieszczałem, tym bardziej utwierdzałem się w przekonaniu, że stało się coś strasznego. Będą strzelać do ludzi? Wpuszczą do nas Sowietów i wspólnie z KGB i GRU zaczną rozważać

„Pamiętam, że cały naród martwił się o los Lecha Wałęsy – zlikwidują go potajemnie, czy tylko osadzą w więzieniu? A może cichcem wywiozą na Syberię i ślad po człowieku zaginie? Bo jedyna prawda jest taka, że wtedy w obiegu publicznym był tylko Wałęsa, po nim długo, długo nikt...”

mieszkał, co tu robię o tej porze i kazali „spierdalać w podskokach”. Ale w ulicę Dolną nie wpuścili. Istniał tam wtedy jakiś wojskowy obiekt.

Aby dostać się na ul. Gagarina, gdzie był mój dom rodzinny, musiałem dojechać do Dworcowej i zejść koło Morskiego Oka. Tam dopiero ogarnąłem rozmiar tej wojskowej operacji. Na skrzyżowaniu Belwederskiej z Gagarina stało kilkanaście czołgów, SKOT-ów, radiowozów oraz mnóstwo wojska i milicji. Ulica Belwederska w kierunku śródmieścia została zamknięta wojskowymi zaporami – chronili Belweder, siedzibę premiera i rządowy hotel przy ul. Parkowej. Ponowna kontrola dokumentów, tym razem pod lufami „kałasów”, i ponowne „spierdalać w podskokach”. Po kilku minutach coraz szybszego marszu wreszcie dotarłem do domu. Była mniej więcej szósta rano. Narobiłem w mieszkaniu niezłego rabanu, budząc ojca i matkę złowrogimi informacjami o wybuchu wojny. Matka wyczuła alkohol: „Uchłał się i bredzi”. Ojciec był bardziej pragmatyczny – posłuchał cichy w słuchawce, włączył nieme radio, telewizor pozbawiony obrazu, po czym usiadł w fotelu i zadumał się. Jemu też coś nie pasowało.

I właśnie wtedy na ekranie ukazał się osobnik w wojskowym mundurze bez dystynkcji i zapowiedział ważny komunikat. Zobaczyliśmy generała w ciemnych okularach, który poinformował o konieczności ratowania kraju przed anarchią oraz wrogimi elementami, o powołaniu do życia junty pod nazwą Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), zamknięciu granic i wprowadzeniu na terytorium całego państwa stanu wojennego. Pamiętam reakcję ojca: „No i mamy własnego Pinocheta”. Porównanie było wyjątkowo trafione: generałski mundur, ciemne okulary, wojsko przejmujące siłą władzę w państwie. Ojciec sięgnął do barku i nalał po kielichu czystej. Wypiliśmy i poszedłem spać. Kiedy po południu zszedłem z grzędą było w mieszkaniu kilkoro znajomych, którzy przy flaszce dzielili się sensacyjnymi newsmi, uzyskanymi „z bardzo dobrze poinformowanych źródeł”. W telewizorze co godzinę pojawiał się „Pinochet” z tym samym komunikatem co rano. Telefony nadal nie działały. Nikt nie wiedział, co wydarzy się jutro i przez kolejne dni. Ta niepewność była czymś najgorszym w pierwszych dniach zamachu stanu.

Pamiętam, że cały naród martwił się o los Lecha Wałęsy – zlikwidują go potajemnie, czy tylko osadzą w więzieniu? A może cichcem wywiozą na Syberię i ślad po człowieku zaginie?

Bo jedyna prawda jest taka, że wtedy w obiegu publicznym był tylko Wałęsa, po nim długo, długo nikt, a następnie stali pensjonariusze zakładów karnych i „dołków” na komendach milicji: Jacek Kuroń, Adam Michnik, Karol Modzelewski, Bogdan Lis, Władysław Frasyniuk oraz zaciekle tropiony przez bezpiekę Zbigniew Bujak. Braci Kaczyńskich i kilkorga innych, starających się dzisiaj przypiąć sobie etykietę bojownika w walce z komuną, niewielu ludzi kojarzyło wówczas z demokratyczną opozycją. Pan Andrzej Gwiazda wyskoczył ostatnio z żądaniem wypłacenia mu przez państwo 2 milionów złotych za wielkie krzywdy, jakich rzekomo doznał, walcząc do upadłego z komunistycznym reżimem. Michnikowi, Bujakowi, Lisowi i Frasyniukowi, a wcześniej nie żyjącym już dzisiaj Kuroniowi i Modzelewskiemu, choć też posmakowali więziennego chleba, na myśl nie przyszło, by wystąpić z tak kuriozalnym żądaniem.

Jako ktoś, kto przeżył stan wojenny w wieku dorosłym, stwierdzam publicznie, że nie było tak źle, jak można się było spodziewać. W odróżnieniu od junty w Ameryce Północnej, które wymordowały podczas wojskowych przewrotów setki tysięcy ludzi, czy junty hiszpańskiej generalissimo Francisco Franco i portugalskiej Antonio Salazara, nasz WRON wykazał się pobłażliwością w stosunku do narodu i działaczy opozycji. Szacuje się, że podczas stanu wojennego zginęło od kilkudziesięciu do 100 osób. Niemniej jednak mógłmy się do Boga, byśmy nie musieli w przyszłości ponownie przeżywać tego rodzaju narodowej traumy.

W prawo czyli w lewo

Powiało optymizmem

Zbliżają się święta, które najprawdopodobniej znowu spędzimy w cieniu koronawirusa. Wygląda na to, że uda się jednak uniknąć atmosfery strachu, która towarzyszyła nam w tym samym okresie w minionym roku.

Ostatnio słyszymy, że tzw. pik pandemii mamy już za sobą. Sytuacja jest na tyle opanowana, jeśli chodzi o liczbę zachorowań i hospitalizacji z powodu COVID-19, że możemy mówić o tendencji spadkowej. W wielkim skrócie, oznacza to, że pandemia słabnie. Na podstawie jej dotychczasowego przebiegu widać, że nasilenie przypada na miesiące jesienne i zimowe. Za to, w okresie od czerwca do września odnotowujemy wyraźny spadek nowych zakażeń. Z podobnym zjawiskiem mamy do czynienia także w tym roku. Po szybkim i gwałtownym wzroście zakażeń wśród Polaków w różnych grupach wiekowych następuje nareszcie wyhamowanie pandemii do tzw. fazy plateau. Daje się zauważyć nawet łagodne opadanie krzywej na wykresie wskazującym jej przebieg. Wciąż jednak liczba zgonów jest wysoka. Pacjenci trafiają do szpitali późno, co jest jedną z przyczyn tego stanu rzeczy.

Czy już możemy odrzucić zwycięstwo nad niszczycielskim koronawirusem? Na to chyba jeszcze za wcześnie, ale jest nadzieja. Optymistyczne dane z ostatnich dni są niczym światło w tunelu, ale to już coś. Może uda się utrzymać ten stan do wiosny, a wtedy wirus zwykle wyhamowuje. Unikniemy więc konieczności wprowadzenia lockdownu oraz związanych z tym drakońskich ograniczeń. Nie chcielibyśmy dość świadcząc skutków zamknięcia szkół i przedszkoli, przechodzenia na naukę oraz pracę online. Równie dotkliwe byłoby zamykanie i ograniczanie działalności placówek kultury, obiektów sportowych, urzędów, przychodni, sklepów etc.

Niestety, w wielu z ww. instytucji, placówek i obiektów odnotowujemy dużo przypadków zachorowań. Zamykanie ich staje się konieczne, a to jest dotkliwe dla sporej części społeczeństwa. Nie trzeba nikogo przekonywać, że zamknięcie szkół oznacza konieczność opieki nad pozostającymi w domu dziećmi, zwłaszcza tymi najmłodszymi. Jeszcze większy problem powstaje w przypadku zamknięcia przedszkoli, bo to oznacza uniemożliwienie rodziców. W takiej sytuacji są oni zmuszeni do pozostania ze swoimi pocieciami, bądź do szukania dla nich opiekunów. Często tę rolę przejmują dziadkowie, ale jest to rozwiązanie obciążone dużym ryzykiem.

„Działania mogące ograniczyć i zwalczyć światową zarazę leżą więc w interesie nas wszystkich”

Seniorzy bowiem to grupa wiekowa, w której zachorowanie na COVID-19 może mieć fatalne skutki. We wspomnianych wyżej kwestiach trudno o dobre rozwiązania systemowe, dlatego najczęściej stosowane są wszelkiego rodzaju działania indywidualne, pomoc ze strony rodziny lub sąsiadów.

Statystyki dotyczące pandemii w naszym kraju nie są na obecną chwilę złe, ale zagrożenie dla obywateli pozostaje realne. Niczym miecz Damoklesa wciąż wisi nad nami ryzyko zachorowań. Wprawdzie, oficjalne dane, które otrzymujemy na bieżąco, są nieco zafałszowane, bo nie wszystkie przypadki zakażeń są zgłaszane, ale i tak pokazują one mniej lub bardziej dokładnie dość korzystny obraz sytuacji.

To, co da się z wywnioskować na podstawie badań nad koronawirusem SARS-CoV-2, to pewność, że zostanie on z nami. Prawdopodobieństwo, że uda nam się nad nim zapanować i ograniczyć jego destrukcyjną moc jest na szczęście dość wysokie. To zaś można uznać za dobry prognostyk na najbliższe lata i to dla wszystkich bez wyjątku. Zaangażowanie w badania wielkich, światowych koncernów farmaceutycznych to z jednej strony zapowiedź astronomicznych zysków dla nich, ale z drugiej strony to szansa na opanowanie pandemii. Trzeba przyznać, że jest to sytuacja wyjątkowa, z którą ludzkość nie miała do czynienia od wieków, a może nawet nigdy dotąd. W każdym razie, nie na taką skalę.

Słyszymy deklaracje istotnej pomocy w zakresie dostaw szczepionek do krajów, których nie stać na zapewnienie obywatelom dostępu do nich. Polska odgrywa znaczącą rolę, jeśli chodzi o wsparcie dla wielu państw naszego regionu i położonych dalej od nas. Tego rodzaju pomoc może się wydawać działaniem na wyrost w sytuacji, gdy sami jesteśmy krajem na dorobku. Bez solidarności międzynarodowej nie zdołamy jednak zwalczyć pandemii, a alternatywą jest utrzymywanie ognisk zakażeń, w których koronawirus przechodziłby kolejne mutacje. Przy obecnej strukturze współczesnego świata stanowiłyby one nieustanne źródła choroby. Tym samym, przenosiłaby się ona na całą populację ludzką. Powiedzenie – nasza chata z kraja... już dawno straciło na aktualności. Działania mogące ograniczyć i zwalczyć światową zarazę leżą więc w interesie nas wszystkich.

Miroslaw Miroński

Nowe zasady korzystania z hulajnóg

Warszawa wprowadza nowe zasady korzystania z elektrycznych hulajnóg. Pięciu operatorów wypożyczających pojazdy podpisało z miastem porozumienie regulujące zasady poruszania się i parkowania w przestrzeni publicznej. Pozwoli to uporządkować chaos i poprawić bezpieczeństwo.

Pierwsze elektryczne hulajnogi pojawiły się na ulicach Warszawy w 2018 r. Szybko zdobyły popularność, ale też stały się źródłem licznych problemów, głównie ze względu na niebezpieczną jazdę i chaos związany z porzucaniem sprzętu na ulicach. Źródłem tych problemów był brak odpowiednich przepisów, określających czym jest e-hulajnogą, gdzie może się poruszać i parkować.

Po licznych apelach samorządów, udało się tę kwestię uregulować – od 20 maja 2021 r. obowiązuje ustawa regulująca podstawowe zasady i definicje związane z e-hulajnogami, a od początku listopada – rozporządzenie regulujące warunki techniczne i wyposażenie dla tych pojazdów.

Dzięki nowym przepisom możliwe stało się uporządkowanie zasad poruszania się e-hulajnóg po mieście i tego, gdzie są parkowane. Od kilku miesięcy wspólnie z operatorami oferującymi e-hulajnogi do wypożyczenia pracowano nad szczegó-

łowymi zasadami. Porozumienie z pięcioma firmami działającymi w Warszawie (Bolt, Dott, Lime, Blinker i TIER) zostało właśnie podpisane. Co zostanie uporządkowane?

Parkowanie

Zgodnie z przepisami parkowanie elektrycznych hulajnóg jest dozwolone tylko w miejscach do tego przeznaczonych, a jeśli ich nie ma – na chodniku, równoległe do jego zewnętrznej krawędzi.

Dla zapewnienia porządku, konieczne jest wyznaczenie możliwie gęstej sieci miejsc postojowych, aby uniknąć zostawiania sharingowych hulajnóg w miejscach utrudniających ruch pieszych. Dlatego ZDM oznakowuje kilka tysięcy miejskich stojaków dla rowerów odpowiednią naklejką, wskazującą że jest to wyznaczone miejsce postojowe rowerów i e-hulajnóg. W ten sposób szybko miasto zyska gęstą sieć kilku tysięcy parkingów, dostępnych niemal na każdym rogu, ograniczając tym samym liczbę urządzeń zaparkowanych w miejscach przypadkowych. Stojak gwarantuje też, że hulajnogą nie będzie się przewracać, co było dotąd zmartwieniem wielu części miasta.

Oprócz tego, przygotowywana jest sieć „stref postojów” dla e-hulajnóg z wypożyczalni. Mają one być widoczne w aplikacjach mobilnych służących do wypożyczania i odpowiednio

oznaczone w terenie. Operatorzy zobowiązali się zapłacić za wyznaczenie takich stref i ich użytkowanie.

Dzięki tak przygotowanej sieci parkingów, operatorzy będą rozwodzić e-hulajnogi tylko do wyznaczonych miejsc. Również użytkownicy będą zachęceni do tego, by korzystać z takich miejsc i nie zostawiać pojazdu na chodniku. E-hulajnogi nie będą już porzucane byle gdzie, w sposób niebezpieczny dla innych. Osobom, które mimo wszystko postawią e-hulajnogę w nieprawidłowym miejscu, grozi mandat od straży miejskiej. Przez ostat-

nie pół roku dzięki działaniom Straży Miejskich i ZDM z ulic centrum wywieziono ok. 2 tys. złe zaparkowanych e-hulajnóg. Opłata naliczana za usunięcie wynosi 123 zł.

Prędkość

Zgodnie z ustawą, e-hulajnogi nie mogą poruszać się z prędkością większą niż 20 km/h. Operatorzy zablokują możliwość przekroczenia tej prędkości w swoich pojazdach. W wybranych miejscach prędkość będzie dodatkowo ograniczona do 12 km/h, aby zapewnić bezpieczeństwo pieszym:

- Na Krakowskim Przedmieściu i Nowym Świecie, w czasie gdy ulice te są deptakiem;
- Na Chmielnej na odcinku, który jest deptakiem;
- Na Bulwarach Wiślanych, na odcinku na którym nie ma wydzielonej drogi dla rowerów.

Strefy wyłączone

E-hulajnóg dotyczą podobne przepisy, co rowery. Zatem podobnie jak w przypadku rowerów wjazd taką hulajnogą w niektóre miejsca jest zabroniony. Dotyczy to choćby Starego Miasta, gdzie ruch pojazdów na takich małych kołach jest niebezpiecz-

ny nie tylko dla pieszych, ale także dla samych hulajnogistów. Nie ma też miejsca, żeby pozostawić sprzęt na wąskich uliczkach nie blokując przejścia. Zakaz wjazdu dotyczy również Łazienek Królewskich i Ogrodu Krasińskich. Operatorzy zobowiązali się do maksymalnego ograniczenia dostępu do tych obszarów.

Kampania informacyjna

Potrzebę kampanii informacyjnej skierowanej do użytkowników dotyczącej zasad poruszania się i parkowania e-hulajnóg podkreślał wielokrotnie i ZDM, i operatorzy. Użytkowników urządzeń należy przecieć poinformować o tym, jak powinni się zachowywać po wejściu w życie przepisów. ZDM chce wspólnie z operatorami przygotować taką kampanię i wykorzystać kanały kontaktu dostępne dla operatorów, aby dotrzeć do hulajnogistów – np. poprzez aplikację mobilną czy zawieszki na kierownicach.

Otwarte dane

Podpisane właśnie porozumienie jest pewnym pilotażem. Aby móc obserwować i analizować skuteczność poszczególnych zasad, niezbędne są dane. Operatorzy udostępnią miastu część danych o przejazdach i wypożyczeniach oraz innych statystyk, mogących ułatwić planowanie sieci parkingów czy infrastruktury dla e-hulajnóg.

zdm.waw.pl

Warszawa w obliczu zimy

Nawet 411 pługów i posypywarek gotowych do akcji, całodobowa analiza danych pogodowych i kontrola stanu nawierzchni dróg. Dla służb oczyszczania miasta sezon zimowy już trwa.

Chociaż w kalendarzu jeszcze jesień, to dla służb oczyszczania miasta, które pracują na zlecenie Zarządu Oczyszczania Miasta (ZOM), sezon zimowy już trwa. Od połowy października tego roku do połowy kwietnia przyszłego roku są w pełnej gotowości, aby wyruszyć do akcji.

Za 1500 km dróg, czyli wszystkie ulice, którymi kursują autobusy komunikacji miejskiej, odpowiada Zarząd Oczyszczania Miasta. W przypadku długotrwałych i intensywnych opadów śniegu do odśnieżania i posypywania ulic ZOM wysła nawet 306 pługów i posypywarek. Przy mniej ekstremalnych warunkach do akcji wyjeżdżać będzie 167 posypywarek, a jeśli akcją trzeba będzie objąć same mosty, wiadukty i strome ulice, czyli miejsca w których najszybciej robi się ślisko, to wyjadą 42 posypywarki.

1700 km ulic gminnych, którymi nie kursują autobusy, odśnieżanych jest na zlecenie urzędów dzielnic.

Centrum Dowodzenia w Zarządzie Oczyszczania Miasta całodobowo analizuje szereg danych na podstawie których wysyła posypywarki do działań. Przy decyzjach uwzględniane są informacje o aktualnych warunkach pogodowych ze stacji meteorologicznych rozlokowanych w kilkunastu miejscach na terenie całego miasta oraz prognozy pogody. Równocześnie kontrolerzy w terenie sprawdzają, jaki jest rzeczywisty stan jezdni. Ta kompleksowa analiza pozwala podejmować decyzje dopasowane do aktualnych potrzeb.

ZOM zleca zimą także odśnieżanie części terenów dla pieszych, czyli 4300 przystanków komunikacji miejskiej, chodników, które nie przylegają do nieruchomości, kładek i dojsz do metra. To w sumie 3,4 mln mkw. terenów, które są posypywane piaskiem. Przy zimowej pogodzie w pierwszej kolejności ekipy porządkowe pojawiają się w najbardziej uczęszczanych miejscach, czyli na węzłach przesiadkowych, w okolicach stacji metra, na kładkach i schodach. Gdy nie pada śnieg i nie pojawia się lód, tereny dla pieszych są sprzątane z bieżących zanieczyszczeń.

W przypadku chodników przylegających do nieruchomości, za ich odśnieżanie odpowiada właściciel tej nieruchomości. Odśnieżanie blisko 1,9 mln mkw. chodników wzdłuż ulic gminnych organizują natomiast urzędy dzielnic.

Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka została podpisana dokładnie 73 lata temu, 10 grudnia 1948 roku, dlatego właśnie tego dnia obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka. Tegorocznym tematem jest równość. Miasto stołeczne Warszawa włącza się w celebrowanie tego dnia i przypomina o swoich działaniach na rzecz równości.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że większość praw człowieka, w tym te najbardziej podstawowe, zapewniają mieszkańcom samorządy. To m. in. prawa do mieszkania, pracy, nauki, kultury, pomocy społecznej, przemierzania się, udziału w głosowaniach, czystego i zdrowego powietrza, integracji cudzoziemców, wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, wolności i tolerancji. Zawiązek Miast Polskich przygotował na tę okazję spot promocyjny.

Równość i wyrównywanie szans

M. st. Warszawa wspiera m. in. osoby w kryzysach bezdomności i finansowych czy z niepełnosprawnościami oraz prowadzi działania angażujące seniorów i zapewnia schronienie osobom LGBTQ+.

Obecnie Warszawa dysponuje blisko 1,5 tys. miejsc zapewniających schronienie osobom doświadczającym kryzysu bezdomności. Zdecydowana większość placówek prowadzona jest przez organizacje pozarządowe, które świadczą pomoc na wielu poziomach. A od listopada po Warszawie jeździ Mobilny Punkt Poradnictwa – autobus miejski jeździ ulicami Warszawy po trasach, gdzie najczęściej można spotkać osoby w kryzysie bezdomności. W zespole MPP pracują streetworkerzy, a także psychologowie i psychoterapeuci. Więcej informacji, w tym na temat aktualnej trasy autobusu, czasu przejazdu, przystanków – można znaleźć na profilu Mobilnego Punktu Poradnictwa na Facebooku.

Natomiast osobom z niepełnosprawnościami Warszawa zapewnia m.in.: dostosowany transport publiczny, tłumacza języka migowego, opiekę wychnieniową, ośrodki wsparcia dziennego czy świadczenia zdrowotne dla kobiet z niepełnosprawnościami. Wszystko po to, by życie warszawiaków z niepełnosprawnościami było łatwiejsze i by w pełni mogli uczestniczyć w życiu miasta. Także z myślą o nich działają mieszkania chronione, w których można w bezpieczny

sposób doskonalic samodzielność i umiejętności niezbędne w życiu codziennym. Osoby z niepełnosprawnościami korzystają w trakcie pobytu ze wsparcia terapeutycznego, poradnictwa socjalnego i zawodowego.

Planowane jest także wprowadzenie tzw. pomocy osłonowej, skierowanej do warszawiaków w trudnej sytuacji materialnej, dla których nowy system opłat za odbiór odpadów może być dużym obciążeniem. O wsparcie będą mogły ubiegać się osoby, które prowadzą jednoosobowe gospodarstwo domowe, a ich dochód nie przekracza 1940 zł netto miesięcznie.

Warszawa to miasto tolerancyjne i otwarte na wszystkich, dlatego już na początku kadencji prezydent m. st. Warszawy Rafał Trzaskowski podpisał deklarację „Warszawska Polityka Miejska Na Rzecz Społeczności LGBT+”, w ramach której powstał hostel interwencyjny LGBT+. Wszystkie osoby nieheteronormatywne znajdujące się w kryzysie bezdomności lub zagrożone bezdomnością mogą skorzystać z jego usług po kontakcie z telefonem zaufania (22 628 52 22).

Działania edukacyjne

Wiele autorytetów podkreśla, że to właśnie edukacja jest kluczem do zmian społecznych, dlatego Warszawa mocno angażuje się w działania w tym właśnie obszarze. Od 2018 roku w warszawskich szkołach podstawowych jest realizowany systemowy program z zakresu przeciwdziałania przemocy i wykluczeniu „Szkoła Przyjazna Prawom Człowieka”. Obecnie program jest realizo-

wany w 105 szkołach, a działaniami objętych jest ok. 6 tys. nauczycieli.

Głównym celem programu jest zwiększenie bezpieczeństwa uczniów i uczennic poprzez wspieranie budowania pozytywnych relacji rówieśniczych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu, dyskryminacji i przemocy.

Poza tym m. st. Warszawa przyznaje Warszawską Nagrodę Edukacyjną im. Marka Edelmana, której celem jest promowanie pozytywnych wzorców społecznych, rozwijanie empatii i budowanie etyki życia społecznego. Twórcy Nagrody odwołują się bezpośrednio do postaci Marka Edelmana, wskazując wyznawane przez niego wartości i ideały jako szczególnie ważne i godne upowszechniania.

Co roku prowadzone są także działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, które przy wsparciu finansowym realizują programy z obszaru edukacji obywatelskiej skierowane do warszawskich uczniów i przedszkolaków. Są to m.in. projekty rozwijające postawy otwartości, poszanowania demokracji, akceptacji i empatii wobec innych oraz służące integracji i włączeniu społecznemu, budujące przestrzeń dialogu i rozmowy mimo różnic, promujące prawa ucznia i człowieka oraz mechanizmy demokratyczne. Dodatkowo prowadzone są działania wzmacniające poczucie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w tym przeciwdziałające wszelkim formom i przejawom przemocy oraz agresji, mowie nienawiści, a także mediacyjne związane z rozwiązywaniem konfliktów rówieśniczych.

MBL

**TANI SERWIS
KOMPUTEROWY**
18 zł/h, 24 h
Dojazd 0 zł
506 480 505

KUPNO-SPRZEDAŻ**ANTYKWARIAT KUPI
ZA GOTÓWKĘ**

ANTYKI, OBRAZY, SREBRA,
MILITARIA I INNE
UL. DĄBROWSKIEGO 1
22 848-03-70 601-352-129

SPRZEDAM używane meble,
502 275 714

LOKALE

SZUKAM koleżanki na drugi
pokój, metro Imielin, 501 143 821
ZAMIENIĘ mieszkanie 32 m²
2 pok., IX p., winda, po remoncie –
na większe do 45 m², 602 651 211

MOTO

CAŁE i uszkodzone kupię,
504 899 717

SPRZEDAM mało używane koła
zimowe Toyota Auris 255/45R17
(felgi aluminiowe Toyota, opony
zimowe Nokian), tel. 606 954 138

NAUKA

EMERYTOWANA nauczycielka
matematyki udziela korepetycji
z zakresu szkoły podstawowej,
884 668 952
HISZPAŃSKI, 507 087 609
JĘZYK POLSKI – przygotowanie
do liceum, 502 906 164
MATEMATYKA, FIZYKA,
691 502 327

NIERUCHOMOŚCI

DZIAŁKI budowlane 800 m²
k. Prażmowa, 602 770 361

KUPIĘ las, okolice Prażmowa,
602 770 361

SPRZEDAM działkę budowlano-
rolną 4800 m² z domem i sadem,
Janików, mazowieckie,
798 851 194

AGENCJA NIERUCHOMOŚCI

"Van Der Zāl"
pilnie i okazjnie sprzedaje tematy:
Pełną ofertę wraz ze zdjęciami
otrzymasz drogą mailową.
Tel.: 601 720 840

Mieszkania: sprzedaż:

● **Bobrowiecka**, 88 m², stan
deweloperski, ładne, 601 720 840
● **Centrum**, 28 m², 1 pok.,
ul. Tamka, 601 720 840
● **Centrum**, 124 m², 4 pok.,
ul. Dzika, 1,5 mln. zł,
601 720 840
● **Mokotów Dolny**,
Bobrowiecka, 87 m², 3 pok., stan
deweloperski, 601 720 840
● **Mokotów Górny**, 64 m²,
3 pok., k. metra, 601 720 840
● **Mokotów Górny**, 115 m²,
ul. Wielicka, 4 pok. zrobione,
ładne, 601 720 840
● **Mokotów Górny**, Wielicka,
113 m², apartament 4 pok.,
k. metra, 601 720 840
● **Mokotów Górny**, Wiktorska
45 m², 2 pok. k. metra,
601 720 840/601 720 840

● **Mokotów**, 155 m², penthouse
4 pok., stan deweloperski,
601 720 840

● **Ochota**, 45 m², 2 pok., 630
tys. zł, zrobione, 601 720 840

● **Ochota**, 127 m², 4 pok.,
1.6 mln lub wynajem 6500 tyz. zł,
601 720 840

● **Sadyba**, 550 m², wynajęte na
hostel z najemcą na 10 lat,
2,7 mln. zł, 601 720 840

● **Starówka**, koło Rynku, 53 m²,
2 pokoje, do wejścia, 601 720 840

● **Ursynów**, 61 m², 3 pok., I p.,
do wejścia, tylko 570 tys. zł,
601 720 840

● **Ursynów**, 3 pok., 58 m²,
c. 710 tys. zł, 601 720 840

● **Ursynów Imielin**, 70 m²,
3 pok., z garażem, ładne,
601 720 840

DUŻY WYBÓR DOMÓW:

**Sadyba, Mokotów, Wilanów,
Powsin, Konstancin.
Zapraszamy do współpracy,
601 720 840**

Domy:

● **Dom** ok. Góry Kalwarii, w
stanie surowym 230 m² na działce
1300 m². Cicha, spokojna okolica,
tylko 350 tys. zł, 601 720 840

● **Konstancin**, rezydencja
400 m²/3500 m², starożywność,
wysoki standard, 601 720 840

● **Konstancin Skolimów**
190/1200 m², ładny zadbane dom,
do wprowadzenia, 601 720 840

● **Mokotów Górny**, atrakcyjne
domy na sprzedaż, od 200 do
450 m², 601 720 840

● **Mokotów Górny** dom, 300
m², świetny punkt, 601 720 840

● **Piaseczno Gołków**, 80 m²
dom, działka 500 m², c. 630 tys. zł,
601 720 840

● **Ursynów**, pół bliźniaka,
610 m² na mieszkanie lub biuro,
c. 3,8 mln. zł, 601 720 840,

● **Zalesie Dolne**, piękna
rezydencja 310/3500 m²: piękny
ogród, piękny dom, 601 720 840

Działki:

● **Działka** 1600 m²
k. Konstancina (5 km), pod
budowę domu, ładna, zielona,
cisza, spokój, świetna cena,
601 720 840

● **Konstancin**, działka 3300 m²,
strefa A, dobra cena, 601 720 840

● **Chyliczki**, działka 5000 m²
pod 5 bliźniaków, dla dewelopera
lub mniejsze części po 1250 m²
każda, 601 720 840

● **Chyliczki** 5700 m² pod mini
osiedle bliźniaków lub pod
rezydencję, 601 720 840

● **Pyry**, 1900 m², tuż przy
ul. Puławskiej, c. 2 mln.200 tys. zł,
superpunkt, 601 720 840

● **Wesoła** 63 000 m²,
inwestycyjna, blisko autostrady,
601 720 840

● **Wilanów**, 5000 m², pod
bud. jednorodzinne, ładna działka,
601 720 840

Do wynajęcia:

● **Mokotów**, ul. Belwederska, 4
pokoje, 108 m², do wynajęcia
6500 zł/m-c, 601 720

● **Ursynów**, 45 m² 2 pokoje
z garażem, 2000 zł/m-c,
601 720 840

Lokale handlowe:

● **58 m²** z dobrym najemcą,
tylko 830 tys., zł. 601 720 840

● **Biedronka**, z najemcą.
Wieloletnia umowa, 601 720 840

● **Biurowiec**, 3000 m²,
Warszawa, dobry standard, z
parkingiem na 75 samochodów,
możliwość kupna 1/2 biurowca,
601 720 840,

● **Centrum**, lokal 160 m² –
sprzedaż – z najemcą – 10 lat,
dobra inwestycja, 601 720 840

● **Grochów**, ok. Ronda
Wiatraczna 240 m², do wynajęcia,
18 tys. zł/m-c lub sprzedaż,
c. 2.5 mln. zł, 601 720 840

● **Kamienica** 421 m² + lokale
handlowe, wszystko wynajęte,
czynsz płacony przez najemców
20 tys/m-cznie - sprzedam,
601 720 840

● **Lokal** handlowy 120 m², z
najemcą, okolice Nowego Światu,
601 720 840

● **Lokal** z wieloletnim najemcą,
stopa zwrotu 9%, Górny Mokotów,
601 720 840

● **Mokotów** 70 m², lokal z
najemcą, gastronomia,
c. 1 mln 450 tys. zł brutto,
wynajęty na 10 lat, 601 720 840

● **Mokotów Dolny** lokal
handlowy 90 m² z witryną, stan
deweloperski, 601 720 840,

● **Sadyba**, lokal handlowy
110 m² do wynajęcia, wysoki
standard, witryny przy głównej
ulicy, 601 720 840

● **Ursynów**, 82 m², lokal
handlowy z wieloletnim najemcą –
na sprzedaż, 601 720 840

● **Ursynów-Kabaty**, 128 m²
lokal z witrynami, dobry punkt,
do wynajęcia, 11 tys/m-c,
601 720 840

● **Żoliborz**, 75 m², wynajęty na
10 lat, z najemcą,
c. 1 mln 550 tys. zł, 601 720 840

AGENCJA NIERUCHOMOŚCI

"Van Der Zāl"

**pilnie szuka dla swoich klientów:
mieszkań, apartamentów, domów,
rezydencji, niezabudowanych
działek gruntu w południowej
części Warszawy (Konstancin,
Piaseczno i okolice, Sadyba,
Wilanów, Mokotów,
Stegny, Ursynów, itd.).
Tel.: 601 720 840**

AGENCJA NIERUCHOMOŚCI

"Van Der Zāl"

**pilnie poszukuje mieszkań
dwupokojowych, trzypokojowych
i czteropokojowych
do kupna bezpośrednio,
tel. : 601 720 840**

POGRZEBOWE**USŁUGI
POGRZEBOWE**

Mokotów, Ursynów
ul. Rzymowskiego 35
tel: 691 193 581 24h
www.tobiasz24.pl

**Usługi Pogrzebowe
URSYNÓW**

Tel. 24h: 600 399 199
Komisji Edukacji Narodowej 53
22 499 20 01
www.pogrzebyursynow.pl

**NAGROBKI
już od 2899 zł**

22/214 06 31
RATY 500 290 360
EKSPOZYCJA
Wólka Węglowa
ul. Palisadowa 15

PRACA

DO SPRZĄTANIA bloków
i terenów, 509 318 602;
510 056 006

**LXIII LICEUM
OGÓLNOKSZTAŁCĄCE** poszukuje
wołnej na pół etatu i dozorcy na
cały etat, 723 246 183 lub
22 643 10 77 w. 27

PRZYJMĘ rencistów do ochrony,
Praga Północ, 601 259 392

USŁUGI**AAA MALOWANIE**

tanio, remonty, glazurnictwo
669 945 460

AA GLAZURA, terakota,
remonty, 794 781 765

ANTENY TV SAT. Profesjonalne
usługi RTV. Zadzwoń 501 700 315
BEZPŁYŁE cyklinowanie,
malowanie, gładzie 22 756 57 63,
502 093 588

DEZYNSEKCJA, skutecznie,
22 642 96 16

DOCIEPLANIE budynków,
poddaszy, malowanie elewacji -
kilkunastoletnie doświadczenie,
501 624 562

DOCIEPLANIE budynków,
szybko, tanio, solidnie,
tel. 502 053 214

GLAZURA, gładź, panele, płyta
G/K, malowanie, elektryka,
hydraulika - firma rodzinna,
692 885 279

HYDRAULIK, 602 651 211

HYDRAULIK, naprawy,
698 185 911

HYDRAULIK, pełen zakres,
601 81 85 81

KANCELARIA PRAWNA

Marta Bisińska

Obsługa prawna firm
i klientów indywidualnych

udzielanie porad,
prowadzenie negocjacji,
sporządzanie:
umów, pism procesowych,
odwołań

tel. 602 134 102

MALOWANIE, hydraulika,
remonty, 501 050 907

KOMPUTERY

pogotowie,
ul. Na Uboczu 3,
tel. 22 894 46 67,
696 37 37 75

KOMPUTERY

serwis, sprzedaż,
FLYCOM,
Pasaż Ursynowski 9,
tel. 22 644 26 05,
601 737 777

**NAPRAWA LAPTÓWÓW
ELEKTRONIKA KOMPUTERY
CENTRUM SERWISOWE**

ul. Meander 2 A
668 108 222

**NAPRAWA SPRZĘTU
AUDIO-TV-VIDEO**

**SONY, PANASONIC,
LG, SAMSUNG
I INNE**

ul. Meander 2 A
668 108 222

pon.-pt. 11-19, sob. 10-14

NAPRAWA 24h

**chłodnie
lodówki
kostkarki
do lodu**
603-584-876

NAPRAWA

MASZYN DO SZYCIA

DOJAZD GRATIS
tel. (022) 844 81 58

NAPRAWA lodówek,
602 272 464
NAPRAWA lodówki, pralki,
502 562 444

NAPRAWA pralek
BOSCH, SIEMENS,
WHIRPOOL, itp.,
22 644 52 59, 501 122 888

PRANIE dywanów, wykładzin,
kanap, 669 945 460

REMONTY, budowlane,
ogrodzenia, 513 137 581

REMONTY, malowanie,
510 128 912

RENOWACJA mebli,
510 266 143

ROLETY, plisy, moskitiery,
żaluzje, producent, 602 380 218
STOLARSTWO, 505 935 627
WIERCENIE, 602 380 218

ZDROWIE

BIOENERGOTERAPEUTA,
gm. Wilanów, 729 921 461
ESPERAL odtrucia, gabinet,
dojazd, 503 126 416

IMAKO
Agencja Reklamowa

**BANERY
INFORMACYJNE
SPRZEDAM
WYNAJMĘ
TABLICE
WOLNOSTOJĄCE
PARKINGOWE
NUMERYCZNE
LITERY
PRZESTRZENNE
PODSWIETLANE
KASETONY
PLEXI DIBOND
VINYL**

imako@imako.com.pl
606 528 720

Tusze, Tonery
Oryginalne, Zamienniki, Regeneracja

**BEZPŁATNA
DOSTAWA
DO FIRM
na Ursynowie!**

tel. 22 208 00 00 ul. Meander 2a, Pasaż Natoliński

**W SPRAWIE
OGŁOSZEŃ DROBNYCH
PROSIMY DZWONIĆ
POD NUMER
509 586 627**

EKO-BUD

tel: 22 / 787 19 10

komórkowy: 602 627 232

okna@eko-bud.com.pl

okna drzwi rolety parapety
bramy garażowe

SPRZEDAŻ * MONTAŻ * DORADZTWO

**BIURO HANDLOWE
WARSZAWA- URSYNÓW**
ul. Roentgena 45, lok 4B
tel/fax: 22 / 644 73 63
ursynow@eko-bud.com.pl

**BIURO HANDLOWE
WOŁOMIN**
ul. 1-go Maja 26B
tel/fax: 22 / 787 1646
wolomin@eko-bud.com.pl

vetrex
okna premium

Grudzień w „Alternatywach”

Druga połowa grudnia w Ursynowskim Centrum Kultury „Alternatywy” to filmy, koncerty, przedstawienie dla dzieci i ich opiekunów oraz – last but not least – aż dwa wydarzenia sylwestrowe!

17.12 piątek 20:00 (Muzyka)
Voices Of The Cosmos - Ślady Stanisława Lema

Projekt stworzony przez dwóch artystów dźwięku: Rafała Iwańskiego i Wojciecha Ziembę oraz Sebastiana Soberskiego, astronoma, kierownika Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego w Grudziądzu. Twórcy korzystają z oryginalnych sygnałów pozaziemskich i dźwięków odbieranych przez radioteleskopy i inne urządzenia radiowe, wplatając je w ścieżki instrumentalne komponowane za pomocą instrumentów elektronicznych oraz akustycznych obiektów. Podczas występu triu będzie towarzyszył aktor Mariusz Jakus, który przeczyta fragmenty mistrza międzyplanetarnej prozy, Stanisława Lema.

19.12 niedziela 14:00 i 16:00 (Teatr)
Teatr Baj – Plastusiowy pamiętnik

O Plastusiu PRAWIE WSZYSTKO wie plastusiowy pamiętnik, który jest największym przyjacielem Plastusia. To jemu Plastus opowiedział PRAWIE WSZYSTKIE swoje przygody, to na jego kartkach Plastus narysował i opisał swój piórnikowy świat. Pamiętnik Plastusia i jego kartki chętnie przedstawia mieszkańcom piórnik, bo nie każdy wie, jakie to barwne towarzystwo. Poznać też Tosię, Zosię, Jacka, a nawet niezbyt grzecznego Witka. Pamiętnik opowie PRAWIE WSZYSTKO o Plastusiu z nadzieją, że podpowiecie mu, gdzie ma go szuka, bo dawno temu, nie wiadomo dlaczego, ich drogi się rozeszły. Ten Plastus jest taki: cały z plasteliny, ma duży nos, odstające uszy i zielone majteczki. Wszyscy mówią, że jest śliczny. Kto powie, gdzie on jest, dostanie 4 malowanki i żółtą wstążeczkę.

22.12 środa 19:00 (Film)
To właśnie miłość

Życie i miłość bohaterów filmu, mieszkańców Londynu, przeplatają się i osiągają zenit w wigilię Bożego Narodzenia – z romantycznymi, zabawnymi i słodko-gorzkiymi tego konsekwencjami dla każdego, kto miał szczęście (albo nieszczęście) znaleźć się pod urokiem tytułowego uczucia. To właśnie miłość jest debiutem reżyserskim uznanego scenarzysty Richarda Curtisa, twórcy odpowiedzialnego za sukcesy takich filmów jak Notting Hill oraz Cztery wesela i po-

grzeb. Wstęp wolny, obowiązują bezpłatny wejściówki.

28.12 wtorek 17:00 (Film)
Sokół z masłem orzechowym

Zak jest wyjątkowym chłopakiem i robi wszystko, by spełnić swoje niezwykle marzenie – chce podbić świat amerykańskiego wrestlingu. Ma już nawet specjalną ksywkę: Sokół z masłem orzechowym! Na swojej drodze przypadkiem spotyka Tylera, drobnego złodziejzaka o wielkim sercu, który wbrew wszystkiemu i wszystkim decyduje się mu pomóc. Zak i Tyler wyruszają w pełną przygodę podróż, która stanie się początkiem prawdziwej przyjaźni.

29.12 grudnia godz. 19:00 (Muzyka)

Orkiestra Warsaw Camerata - Warsaw Camerata a la carte

Cykl koncertowy Warsaw Camerata a la carte łączy wysoki walor artystyczny i element aktywizujący publiczność poprzez zaangażowanie jej w tworzenie programu koncertów. To unikalny i pierwszy w skali kraju projekt, w którym program każdego koncertu wybierają słuchacze. Spośród wielu propozycji repertuarowych, które umieszczamy na liście – swego rodzaju „menu” składającym się z różnych utworów – melomani zaznaczają swoje ulubione pozycje. Głosujemy poprzez ankietę umieszczoną w internecie, a na koncercie wykonujemy utwory z największą ilością głosów. W zależności od długości trwania zwycięskich utworów, jest to zazwyczaj od 3 do 4 pozycji (koncerty z trwają ok. 60 min).

30.12 czwartek 17:00 (Film)
Teściowie

Czy wesele po odwołanym ślubie to przepis na katastrofę? Owszem. I to jaką! Dwie rodziny różni wszystko – pochodzenie, status, zawartość portfela, gust. Rodzice pana młodego i panny młodej początkowo są w szoku. Co takiego się stało? Kto zawinił? Co z weselem? Czy witać gości? Grać muzykę? Polewać wódkę? Kto pokroi tort? Od słowa do słowa uprzejmie uśmie-

chy zamienia się w publiczne pranie brudów. Aż wreszcie wybucha prawdziwa bomba... A tymczasem wesele rozkręca się i przemienia w szaloną imprezę. I nikomu nie przeszkadza brak młodej pary.

31.12 piątek 17:00
Krystyna Dyrus Band - Złote czasy swingu – koncert sylwestrowy

Sylwester w „Alternatywach”! Zapraszamy na wspaniały koncert Krystyna Dyrus Band pt. „Złote czasy swingu”.

W programie koncertu znajdują się kompozycje z repertuaru niezapomnianych Dam Jazzu XX wieku oraz najpiękniejsze utwory klasyki amerykańskiego kina. Nie zabraknie też polskich przebojów znanych ze srebrnego ekranu. Wszystko w odświeżonych, swingujących aranżacjach Artura Jurka, Marka Jurskiego i Henryka Wieczyńskiego. Oprócz innych przebojów usłyszymy także „Over the Rainbow”, „Diamonds Are Girls Best Friends”, „Mack the Knife”, „Hello, Dolly!”, „Smile”, „Ach, jak przyjemnie”, „Już nie zapomnisz mnie”. Wyjątkowy głos Krystyny Dyrus i sześciuosobowy zespół swingowy spowodują, że cofniemy się do czasów pięknych melodii, wdzięku i elegancji.

31.12 piątek 20:00
Krystyna Dyrus Band - Złote czasy swingu – wieczór sylwestrowy

Sylwester w „Alternatywach”! Zapraszamy na wspaniały koncert Krystyny Dyrus Band „Złote czasy swingu” połączone z poczęstunkiem i szampańską zabawą.

W programie koncertu znajdują się kompozycje z repertuaru niezapomnianych Dam Jazzu XX wieku oraz najpiękniejsze utwory klasyki amerykańskiego kina. Nie zabraknie też polskich przebojów znanych ze srebrnego ekranu. Wszystko w odświeżonych, swingujących aranżacjach Artura Jurka, Marka Jurskiego i Henryka Wieczyńskiego. Oprócz innych przebojów usłyszymy także „Over the Rainbow”, „Diamonds Are Girls Best Friends”, „Mack the Knife”, „Hello, Dolly!”, „Smile”, „Ach, jak przyjemnie”, „Już nie zapomnisz mnie”. Wyjątkowy głos Krystyny Dyrus i sześciuosobowy zespół swingowy spowodują, że cofniemy się do czasów pięknych melodii, wdzięku i elegancji.

W przypadku wystąpienia okoliczności, które uniemożliwią zorganizowanie koncertu i wieczoru sylwestrowego, organizator zastrzega sobie możliwość odwołania wydarzenia przed 26 grudnia br.

Bilety i bezpłatne wejściówki dostępne w recepcji „Alternatywy” oraz online: bilety.pl

Dla wszystkich

Nagrodę za rozwiązanie otrzymuje **Julia Moczydłowska**. Odpowiedzi proszę zgłaszać telefonicznie 22 648-44-00 **we wtorek** między godz. 12.00 a 12.30. Nagrodę można odebrać w środę w godzinach 10-20.

	6	4	5		7	3		
	2	7						
		5		9				
8				2	1			
		2		4		6		
			9	5				7
				7		5		
						8	3	
		3	4		9	7	1	

4		5			8	9		
	6			4			1	
8								7
				9				1
	4			1			3	
7			3					
9								5
	2			3			7	
		4	7			1		2

„Wychowanie przez sztukę” – wyjątkowo inspirujące seminarium

Już od blisko 20 lat co roku organizowane jest jedniodniowe intensywne seminarium dla nauczycieli przedmiotów humanistycznych, szkolnych koordynatorów edukacji kulturalnej i animatorów kultury. Organizatorami są: Galeria Działań SMB „Imielin” i Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń.

W tym roku seminarium odbyło się 10 grudnia i jak zwykle program obejmował multimedialne formy prezentacji i szeroki zakres zagadnień kultury.

Z powodu zagrożenia epidemicznego seminarium przeprowadzone zostało nie na wystawie w Galerii Działań, lecz on-line. Dłatego najpierw pokazano film ukazujący wystawę Patrycji Masiarz „Krawędź światła”, aktualnie prezentowaną w Galerii Działań. Pierwszy wykład, dr Macieja Dowgiela, „Storytelling w praktyce dydaktycznej – szanse i możliwości” przedstawił potencjał edukacyjny historii opowiadanych, zawierał także elementy warsztatu spontanicznego kreowania opowieści. Wykład dr hab. Elżbiety Wierzbickiej-Piotrowskiej „Status języka polskiego w epoce przemian nie tylko cywilizacyjnych. Język – obrońca wartości czy ich mimowolna ofiara?” obejmował nie tylko zagadnienia wymienione w tytule, lecz także liczne przykłady nowych zjawisk we współczesnym języku. Takie choćby jak – „karnawalizacja języka”, której niekiedy nie powinniśmy ulegać. Dwa inne wystąpienia na seminarium związane były z Rokiem Stanisława Lema. Dr Karol Jachymek w sugestywny sposób przedstawił „Fenomen Stanisława Lema w popkulturze”. Natomiast Grzegorz Borkowski i Jan Pieniążek zaprezentowali „Światy Stanisława Lema w sztuce współczesnej”. Przedstawili dwa przykłady odmiennych sposobów nawiązania w sztukach wizualnych do jednej powieści Lema – „Powrót z gwiazd”. Pierwszy dotyczył indywidualnej wystawy Jana Pieniążka w warszawskiej galerii XXL, drugi – ogólnopolskiego Biennale Sztuki w Piotrkowie Trybunalskim. Kuratorzy seminarium: Hanna Wiśniewska – konsultantka w zakresie języka polskiego (WCIES) i Jacek Fredo Ojda – kierownik artystyczny Galerii Działań. Seminarium zorganizowano przy wsparciu finansowym Wydziału Kultury m. st. Warszawy dla Dzielnicy Ursynów.

Ważne telefony

Ursynów

Urząd Dzielnicy al. Komisji Edukacji Narodowej 61
Centrala 22 443 71 00
fax 22 443 72 91
Informacja Wydziału Obsługi Mieszkańców

22 443 72 00
22 443 71 56
22 443 73 01
Policja 603 19 78 lub 112
Ośrodek Pomocy Społecznej 22 544 12 00

Miejskie Centrum Kontaktów Warszawa (czynne całą dobę przez 7 dni w tygodniu) 1915

Mokotów

Urząd Dzielnicy ul. Rakowiecka 25/27

22 443 64 00
Wydział Obsługi Mieszkańców 22 443 65 00
22 443 65 01

Urząd Skarbowy 22 502 00 00
Pogotowie Ratunkowe 999
22 844 04 46
Policja 22 603 11 88
Straż Miejska 986, 22 649 40 90
Straż Pożarna 998, 22 844 00 71

Wilanów

Urząd Dzielnicy ul. Franciszka Klimczaka 2

22 44 35 000
Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Przyczółkowa 27A

22 648 22 26
Policja 22 842 32 61
Straż Miejska 986, 852 16 00
Straż Pożarna 22 596 71 40

Piaseczno

Urząd Miasta i Gminy ul. Kościuszki 5

701 75 00
Starostwo 757 20 51
Powiatowe 726 67 00
Urząd Skarbowy 999
Pogotowie Ratunkowe 535 91 93
Policja 997

756 70 16...18
Straż Miejska 701 76 95
986

Straż Pożarna 998, 756 72 43
Pogotowie Gazowe 992
Pogotowie Elektryczne 701 32 20
Pogotowie Wodno – Kanalizacyjne 603 309 399

Konstancin-Jeziorna

Urząd Gminy ul. Piaseczyńska 77

22 484 23 00, 22 484 23 10
Policja 997, 756 42 17
Straż Miejska 757 65 49
Straż Pożarna 998, 750 18 19
Pogotowie 999, 756 75 11

Lesznowola

Urząd Gminy ul. Gminna 60

757-93-40 do 42;
757-92-71; 757-90-02;
faks 757-92-70
999

Pogotowie Ratunkowe (całodobowy ostry dyżur) 756-75-11
Pogotowie Ratunkowe (całodobowy ostry dyżur) 756-75-11

Ośrodek Zdrowia w Nowej Iwicznej 701-49-10
Ośrodek Zdrowia w Magdalence 757-99-64

Ośrodek Zdrowia w Mrokowie 756-15-92
Ośrodek Pomocy Społecznej 757 92 32
Policja 997

757-93-90, 757-93-86
Komenda Powiatowa Policji 756-70-17, 756-75-01
Straż Pożarna 757-05-98, 757-22-27

Ochotnicza Straż Pożarna w Mrokowie 756-15-25
w Nowej Woli 756-73-10
Straż Miejska 986, 750-21-60
Pogotowie gazowe 992, 750-38-85
Pogotowie energetyczne 991
756-30-53, 756-30-54

Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Biuro Służby Krajowej Anonimowych Alkoholików (22) 828-04-94, pon. - pt. 8-16
Punkt Informacyjny – Kontaktowy AA (22) 616-05-68, pon.-pt. 16-21
Infolinia AA 0-801 033 242, pon.-pt. 8-21

Oferta ważna od 16.12 do 19.12.2021 r.

E.Leclerc

URSYNÓW

Świąteczne Delikatesy

7⁹⁹
1 szt. ~~8,99~~

11%
TANIEJ!

Ser Le Bleu
250 g
cena za 1 litr = 31,96

31%
TANIEJ!

19⁹⁹
1 szt. ~~28,99~~

Ser Saint Maure de Touraine
250 g
cena za 1 litr = 79,96

25⁹⁹
1 szt.

Foie Gras
Foie Gras / Foie Gras z figą
Wiodaca Marka, 100 g
cena za 1 litr = 259,90

13⁹⁹
1 szt. ~~19,99~~

30%
TANIEJ!

Paszetowe ciasteczko
różne rodzaje
Salam, 300 g
cena za 1 kg = 46,64

8⁹⁹
1 szt. ~~10,99~~

18%
TANIEJ!

Ser Dziugas Mild
12 m-cy, 180 g
cena za 1 litr = 49,94

16⁹⁹
1 szt. ~~19,99~~

Rolada lodowa premium
900 ml
cena za 1 litr = 18,88

15%
TANIEJ!

13%
TANIEJ!

18⁹⁹
1 szt. ~~21,99~~

Rolada lodowa choinka
800 ml
cena za 1 litr = 23,74

59⁹⁹
1 kg ~~73,99~~

18%
TANIEJ!

Ser Vieux Albray
1 kg

25%
TANIEJ!

56⁹⁹
1 kg ~~75,99~~

Ser Saint Albray
1 kg

27%
TANIEJ!

21⁹⁹
1 kg ~~30,49~~

Babka z nadzieniem gruszkowym
Panetton, 750 g
cena za 1 kg = 29,32

CHOINKI

zapraszamy do namiotu przy Galerii KEN Center

NAMIOT

UL. CYNAMONOWA

AL. KEN

UL. CISZEWSKIEGO

Szanowni Klienci w dniu 19.12.2021 r. niedziela handlowa, galeria Ken Center oraz sklep E.Leclerc będą OTWARTE.

Oferta ważna od 16.12 do 19.12.2021r. lub do wyczerpania zapasów. Wszystkie ceny wyrażone są w zł. Ceny dotyczą produktów bez dekoracji. Oferta dotyczy sprzedaży detalicznej. Niektóre produkty nie są dostępne w każdym sklepie. Informacje na ten temat i regulamin Promocji dostępne w Punkcie Obsługi Klienta sklepu. Oferta gazetki i Promocja dotyczą sklepu: HIPERMARKET URSYNÓW, Warszawa ul. Ciszewskiego 15 róg Komisji Edukacji Narodowej

E.Leclerc
HIPERMARKET
URSYNÓW

fo.to.e-leclerc.pl | leclerc.pl

Hipermarket czynny
pon. - sob.: 7.00 - 22.00
niedz. handlowa: 7.00 - 22.00

bonus

SKORZYSTAJ
Z PROGRAMU
BONUS
ZAŁÓŻ KARTĘ
ZAINSTALUJ
APLIKACJĘ

Hipermarket Warszawa Ursynów
ul. Ciszewskiego 15
róg Komisji Edukacji Narodowej
tel. (22) 389 86 00
www.eleclerc.pl

dojazd autobusami:
192, 179, 185, 193, 195, 209, 148, 503, 166 stacja metra: Stokłosy, Imielin

**GALERIA
KEN
CENTER**

galeriakencenter

Galeria czynna
pon. - sob.: 10.00 - 21.00
niedz. handlowa: 10.00 - 20.00